



HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 44

DOM
2021-06-18
Göteborg

Mål nr
B 5614-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Halmstads tingsrätts dom den 20 oktober 2020 i mål nr B 2076-19 och B 908-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade: 2)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagarna Klas Lundgren och Sofia Corin
Åklagarkammaren i Halmstad

Klagande och motpart (Målsägande)

Halmstads kommun, 212000-1215
Box 153, 301 05 Halmstad

Ombud: Advokaten Johan Norrlin och jur.kand. Sebastian Hallberg
Stortorget 11, 252 20 Helsingborg

Klagande och motpart (Tilltalad)

Jan Widikson, 19480326-4631
Älgvägen 25, 302 73 Halmstad

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Lars Kruse
Kungsgatan 4, 252 21 Helsingborg

SAKEN

Grov skadegörelse m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens dom

- i fråga om ansvar, på så sätt att hovrätten bestämmer påföljden till fängelse 1 år 3 månader,
- i fråga om skadestånd, på så sätt att hovrätten bestämmer det skadestånd Jan Widikson ska betala till Halmstads kommun till 2 500 000 kr, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 3 september 2018 till dess betalning sker,
- i fråga om Jan Widiksons återbetalningsskyldighet för försvararkostnader i tingsrätten, på så sätt att hovrätten bestämmer det belopp han ska återbetala till staten till 307 500 kr.

Dok.Id 600084

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax
-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

Lars Kruse får ersättning av allmänna medel med 122 251 kr, varav 71 606 kr för arbete, 16 697 kr för tidsspillan, 9 498 kr för utlägg och 24 450 kr för mervärdesskatt. Denna kostnad ska stanna på staten.



HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 44

DOM
2021-06-18
Göteborg

Mål nr
B 5614-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Halmstads tingsrätts dom den 20 oktober 2020 i mål nr B 2076-19 och B 908-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade: 2)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagarna Klas Lundgren och Sofia Corin
Åklagarkammaren i Halmstad

Klagande och motpart (Tilltalad)

Widiks Börs AB, 556680-8175
Olofsdalsvägen 11, 302 41 Halmstad

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Lars Kruse
Kungsgatan 4, 252 21 Helsingborg

SAKEN

Grov skadegörelse m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Lars Kruse får ersättning av allmänna medel med 4 454 kr, varav 3 563 kr för arbete och 891 kr för mervärdesskatt. Widiks Börs AB ska ersätta staten denna kostnad.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagarna har yrkat att hovrätten bedömer den ekonomiska skadan avseende skadegörelsebrottet till ett högre belopp, i första hand bedömer Jan Widikson som gärningsman och i andra hand som anstiftare till grov skadegörelse och egenmäktigt förfarande, och bestämmer påföljden till fängelse. Åklagarna har vidare yrkat att hovrätten förverkar ett större belopp hos Widik Börs AB.

Jan Widikson har yrkat att hovrätten ogillar åtalet och skadeståndsyrkandet samt under alla förhållanden undanröjer förpliktelsen för honom att återbetala försvararkostnaderna till staten.

Widik Börs AB har yrkat att hovrätten ogillar yrkandet om att utge ersättning för förverkat värde av ekonomiska fördelar till följd av påstått brott begånget i näringsverksamhet, undanröjer eller jämkar förpliktelsen för bolaget att återbetala ersättning för försvararkostnader vid tingsrätten och förordnar att bolaget ska få ersättning för sina rättegångskostnader vid tingsrätten.

Halmstads kommun har yrkat att hovrätten fullt ut bifaller kommunens vid tingsrätten framställda skadeståndsyrkande.

Parterna har motsatt sig varandras ändringsyrkanden.

Åklagarna har justerat gärningsbeskrivningen i hovrätten så att den numera lyder:

”Grov skadegörelse och egenmäktigt förfarande, alternativt anstiftan därtill

Jan Widikson, ägare och ställföreträdare för Widiks Börs AB, vilket bolag sedan november 2017 äger fastigheten Tylösand 2:88 i Halmstads kommun (Älgvägen 19), har själv eller tillsammans och i samråd med annan eller andra, under tiden 1 augusti 2018 till 3 september 2018 på fastigheten Tylösand 2:1 i Halmstads kommun, som ägs av kommunen, på ett område om ca 1 904 kvadratmeter, uppsåtligen och olovligen avverkat, samlat ihop och bortforslat ett stort antal träd, mellan 260 till 447 stycken, så att det blev skador för kommunen för minst 2 431 000 kronor och upp till ett belopp om ca 20 000 000 kronor (återanskaffningskostnad ca 20 miljoner kronor; vedvärde minst 5 000 kronor) till men för kommunen och andras rätt till fastigheten.

Jan Widikson har i vart fall förmått annan till gärningarna och därmed anstiftat dem. Brottet är grovt eftersom kommunen vållats synnerligen kännbar skada, dels ekonomiskt, dels för att gärningarna förändrat karaktären av ett naturskönt natur- och rekreationsområde och skapat en lucka i den annars sammanhängande strandskogen vilken planterats av det allmänna för att förhindra strandflykt, dels ock för att syftet med åtgärderna varit att höja värdet på Halmstad Tylösand 2:88 genom att avverkningen skapade eller förbättrade havsutsikten för den fastigheten.”

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen i hovrätten

Hovrätten har tagit del av i huvudsak samma bevisning som tingsrätten. Förhören med de personer som hördes vid tingsrätten har spelats upp, liksom ljud- och bildupptagningen av den syn som hölls där.

Åklagarna har i hovrätten därutöver åberopat sakkunnigutlåtande och vittnesförhör med professorn i civilrätt vid Stockholms universitet Mårten Schultz samt fotografier och videoinspelning av Älgvägen från april 2021.

Parterna har i allt väsentligt vidhållit de inställningar som de hade vid tingsrätten och som redovisats i tingsrättens dom.

Det objektiva händelseförloppet

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning att det är klarlagt att avverkningen, ihopsamlandet och bortforslingen av träden har varit olovlig och har skett vid den tidpunkt åklagarna har gjort gällande. Vidare är klarlagt att området, på de skäl tingsrätten har redovisat, uppgår till 1 904 kvm – en uppgift som i hovrätten inte ifrågasatts av Jan Widikson - och att det överensstämmer med den zon som angetts i den skriftliga utredning som åklagarna har presenterat och vars riktighet bekräftats av Patrik Cederleuf och Johan Östberg. Av de skäl tingsrätten har redovisat är det vidare, framför allt med stöd av Johan Östbergs analys av flygfoton över markpartiet och hans definition av träd, utrett att den avverkade ytan omfattade i vart fall 260 träd.

Hovrätten instämmer även i bedömningen att slutsatsen kan dras att vegetationen i

området var grön och levande.

Det som i subjektiv mening är styrkt

Hovrätten instämmer i bedömningen att det förvisso inte är utrett att Jan Widikson egenhändigt har avverkat, samlat ihop och forslat bort träden. Åtgärderna har dock skett i omedelbar anslutning till hans fastighet Älgvägen 19 och det är, på de skäl tingsrätten angett, utrett att de ledde till att fastigheten fick förbättrad havsutsikt. Det finns inget i utredningen som tyder på att avverkningen skulle ligga i någon annans intresse än Jan Widiksons.

Jan Widikson har erkänt att han uppdrog åt en person, vars namn han inte har velat uppge, att röja upp på kommunens område och att han i efterhand kunde konstatera att denne röjt bort mer än vad uppdraget omfattade. Som tingsrätten anført framstår dessa uppgifter som orimliga med hänsyn till ett flertal omständigheter. Inledningsvis kan konstateras att Jan Widikson iaktogs av Anders Larsson på tomten under tiden som avverkningen skedde. Det är därmed praktiskt taget uteslutet att han saknat kännedom om arbetets omfattning. Härtill kommer att områdets storlek i kombination med den omfattande och metodiska bearbetningen av marken efter avverkningen med styrka talar emot att röjningen skulle vara resultatet av ett misstag. Hovrätten anser därför att Jan Widiksons invändning kan lämnas utan avseende och finner, liksom tingsrätten, ställt utom rimligt tvivel att det är Jan Widikson som avsiktligt uppdragit åt annan att avverka, samla ihop och forsla bort träden i området.

I fall av kvalificerad anstiftan, när den som är direkt handlande intar en underordnad ställning till anstiftaren, kan i vissa fall s.k. utvidgat gärningsmannaskap föreligga, exempelvis genom medelbart gärningsmannaskap då den som utfört gärningen har använts som ett redskap för den som ”beställer” brottet. Även den som gett instruktioner kan i en sådan situation dömas som gärningsman. Det finns dock inte anledning att anta annat än att den som avverkat skogen förvisso utfört det Jan Widikson beställt, men handlat självständigt (jämför rättsfallet ”Livsmedelshandlaren”, NJA 1964 s. 255). Hovrätten instämmer således i tingsrättens slutsats att Jan Widikson

inte är att anse som gärningsman utan som anstiftare till gärningen. Det saknar betydelse för hans ansvar om den faktiske utföraren hade kännedom om att åtgärderna som denne vidtog på Jan Widiksons uppdrag var olovliga.

Hovrätten återkommer nedan till bedömningen av den skada kommunen drabbats av genom gärningen, den närmare omfattningen av Jan Widiksons uppsåt och vad han ska dömas för.

Skadans omfattning

Hovrätten anser att omfattningen av skadan som brottsligheten inneburit bör bedömas som ett led i bedömningen av ansvarsfrågan, även vad gäller trädens ekonomiska värde.

Skadade naturvärden

Åklagarna har gjort gällande att gärningen gett upphov till skada genom att de har förändrat karaktären av ett naturskönt natur- och rekreationsområde och skapat en lucka i den annars sammanhängande strandskogen vilken planterats av det allmänna för att förhindra strandflykt. Härvid instämmer hovrätten i det tingsrätten har anfört i avsnitt 2.4.8 i domen. Det Jan Widikson lagt fram om att Länsstyrelsen i andra delar av Halland röjer bort bergtall för att återställa sandmarker och att arten i vissa hänseenden har beskrivits som invasiv saknar betydelse för bedömningen. Påståendet om skada i denna del är således styrkt.

Ekonomisk skada

Hovrätten övergår till att pröva den ekonomiska skadans omfattning, och konstaterar inledningsvis att den skadade egendomens ekonomiska värde här inte skiljer sig åt vid en straffrättslig och civilrättslig bedömning.

Enligt 5 kap. 7 § skadeståndslagen omfattar skadestånd med anledning av sakskada ersättning för bl.a. sakens värde eller reparationskostnad och värdeminskning samt

annan kostnad till följd av skadan. I första hand avses med bestämmelsen genom fysiska medel direkt skada på fysiska föremål, vare sig dessa utgör fast egendom eller fysiska saker (Bengtsson m.fl., Skadeståndslagen, en kommentar, 6 uppl., s. 420).

Vid beräkningen av ersättningens storlek är återanskaffningsmetoden den vanligaste och ansedd som huvudregel. Metoden utgår från kostnaden vid tiden för skadan för återanskaffning av ny egendom av samma slag som den skadade, men med avdrag för i första hand ”ålder och bruk”. Avsikten är att den skadelidande ska ges möjlighet att skaffa annan egendom i stället för den skadade (a.a. s. 424 f.).

Alternativet till återanskaffningsmetoden är att bestämma skadestånd vid totalförlust till det skadade föremålets försäljningsvärde. I de fall försäljningsvärdet är högre än återanskaffningsvärdet bör man följa den beräkning som är mest fördelaktig för den skadelidande, särskilt om en återanskaffning är praktiskt omöjlig eller helt olämplig (a.a. s. 426).

En fråga om beräkning av ersättning för olovligt avverkade träd har avgjorts av Högsta domstolen i NJA 2015 s. 199 (kallat ”Tallarna”). Rättsfallet är att anse som vägledande för hovrättens bedömning i målet.

Högsta domstolen konstaterade i ”Tallarna” att värdet av olovligen avverkade träd som representerar mer än ett vedvärde bör beräknas i första hand med ledning av återanskaffningsmetoden, vilket dock skulle förutsätta att de avverkade träden är möjliga att ersätta. Det skulle därmed vara tillräckligt att likvärdiga träd kan anskaffas. Högsta domstolen anförde vidare att omständigheten att ersättningsträden i vissa avseenden påminner om de avverkade träden inte i och för sig innebär att det är fråga om en återanskaffning eller om likvärdig egendom. Innebörden av att ersättningsträd inte är likvärdiga är att de avverkade träden inte kan återanskaffas. I sådant fall blir det då fråga om ersättning beräknad på grundval av minskat försäljningsvärde, i normalfallet fastighetens värde.

Högsta domstolen angav vidare följande. Värderingen av skador på växande träd

kommer i hög grad att bli beroende av förhållandena i det särskilda fallet. Det blir aktuellt att tala om ersättningsträd främst när de skadade träden är planterade, kanske i prydnadssyfte eller för att avskärma fastigheten. Normalt torde det också krävas att det är fråga om skada på relativt unga träd, så att nya plantor av ungefär samma storlek kan skaffas. Det ter sig svårare att anskaffa självsådda träd som utvecklats naturligt under lång tid. I det läget är det inte möjligt att beräkna skadeståndet med ledning av en återanskaffning, som inte kan ske, utan skadeståndet får beräknas efter fastighetens minskade försäljningsvärde.

Högsta domstolen konstaterade dock att den påvisbara minskningen av fastighetens värde i dessa fall kan bli liten eller ingen alls. För att materiellt otillfredsställande resultat ska kunna undvikas, måste det då finnas utrymme för en uppskattning av skadan efter skälighet.

I det aktuella fallet konstaterade Högsta domstolen att det inte fanns stöd för slutsatsen att de fyra tallarna kunde ersättas genom återanskaffning, varför ersättningen fick bestämmas med ledning av försäljningsvärdet på fastigheten. Omfattningen av värde-minskningen fick uppskattas. Följande vägdes in i bedömningen. Det fanns flera andra träd vid den plats där avverkningen genomfördes. Avverkningen ledde inte till att fastighetsdelen låg oskyddad men hade skapat en öppning bland träden och på det sättet för lång tid framöver förändrat en del av utseendet och dess bevarade naturliga växtlighet. Avskärmningen mot grannen hade blivit glesare. Skadan ansågs uppgå till 30 000 kr vartill skulle läggas vedvärdet om 3 600 kr.

Rättsfallet har behandlats i skadeståndsrättslig doktrin och debatterats i flera artiklar (se t.ex. Johansson, "Två domar, två ersättningsberäkningar och arton olovligen fällda träd", Tidsskrift for Retsvitenskap nr 02-03/2016, Schultz, "Vid sakskada handlar det ytterst om egendomsskyddet", Festskrift till Stefan Lindskog 2018 och Radetzki, "Beräkning av skadestånd avseende träd som avverkats olovligen" JT 2015/16 s. 927). Enligt vad hovrätten har kunnat utröna har det dock inom rättsvetenskapen inte analyserats vilken bäring "Tallarna" bör ha på fall som rör avverkning i den omfattning och med sådana följder som gjorts gällande i det nu aktuella målet.

Principerna som lades fast i NJA 2015 s. 199 har tillämpats i flertalet rättsfall om olovlig avverkning i underrätterna. Förutom det av tingsrätten nämnda fallet från Hovrätten över Skåne och Blekinge har ett liknande fall avgjorts av Svea hovrätt, i dom av den 8 april 2016 i mål T 7411-15. Det var fråga om arton träd av två olika arter och varierande ålder, som stått på olika avstånd från varandra och varav vissa växt in i ett stängsel. Vissa var två- eller trestammiga. Återanskaffningskostnaden ansågs inte tillämplig, eftersom likvärdiga träd inte kunde anskaffas. Tingsrätten utgick i stället från fastighetens minskade värde vid skadeståndsberäkningen varvid gjordes en skälighetsbestämning efter omständigheterna i det enskilda fallet. Tingsrätten konstaterade att allmänna skadeståndsrättsliga principer bör göra sig gällande vid den uppskattningen, inte minst principen om skadeståndets preventiva funktion. Med stöd av detta fann tingsrätten att skadeståndet skulle uppgå till 200 000 kr. Hovrätten fastställde tingsrättens dom i sak utan några ändringar.

Professorn i civilrätt Mårten Schultz har hörts som sakkunnig på åklagarnas begäran. Han har sammanfattningsvis anfört att, bl.a. med hänsyn till den utredning om återanskaffningskostnad för likvärdiga träd som finns i målet, till skillnad från i ”Tallarna”, skadebedömningen i målet bör utgå från återanskaffningsmetoden och att den undantagsmodell som Högsta domstolen ställde upp i sitt avgörande inte ska användas.

Hovrätten gör följande bedömning.

Med ledning av ”Tallarna” är det i första hand återanskaffningsmetoden som ska användas vid beräkning av ersättning för sakskada avseende olovligen avverkade träd. Detta förutsätter dock att det går att skaffa likvärdig – inte liknande – egendom. Högsta domstolen uttalade visserligen att det förefaller svårt att återanskaffa likvärda träd när det rör sig om naturligt växande och äldre exemplar. Argumentationen lämnar dock enligt hovrättens mening öppet för att det är möjligt att tillämpa återanskaffningsmetoden även i fråga om sådana träd, förutsatt att utredning om likvärdig egendom och dess kostnad presenteras.

Utgångspunkten för bedömningen av om det är möjligt att återanskaffa den skadade egendomen blir dess beskaffenhet. De 260 träd det nu är fråga om har undanskaffats utan spår, bortsett från enstaka stubbar. Till skillnad från föremål med vissa typiska egenskaper, så som massproducerad egendom, har naturligt växande träd i hög grad unika beskaffenheter. Nästa fråga blir då om utredningen i målet ger tillräcklig ledning för att slå fast egenskaperna hos träden.

Som tidigare nämnts har åklagaren lagt fram flygfoton för att visa vilken växtlighet som fanns i det avverkade området. Den enda säkra slutsats Johan Östberg kunnat dra genom fotona rör antalet träd. Han har inte utifrån fotona säkert kunnat slå fast vilka trädslag det rört sig om. Härutöver har Johan Östbergs utredning om återanskaffningskostnaden genom Alnarpsmodellen lagts fram. Den har baserats på en kartläggning av träd i fyra olika provytor på kommunens fastighet, i eller i nära anslutning till det avverkade området. Hovrätten kan konstatera att underlaget i provytorna varierat påtagligt och ger inte något entydigt svar på frågan om vilka trädslag som växte i det avverkade området och fördelningen mellan dessa, även om det står klart att bergtall var det dominerande, eller om exemplarens ålder.

Sammantaget finner hovrätten att det saknas underlag för att slå fast egenskaperna hos vart och ett av de avverkade träden och att utredningen därtill är alltför osäker för att ens medge en uppskattning av vilka trädslag det varit fråga om utöver bergtall, samt trädens ålder och skick. Följden är att det således inte kan fastställas vad som skulle utgöra likvärdig ersättningsegendom. Redan av detta skäl är återanskaffningsmetoden inte möjlig att tillämpa i detta fall.

Detta leder hovrätten till slutsatsen att skadebedömningen ska göras utifrån det minskade försäljningsvärdet på marken. Som tingsrätten har konstaterat rör det sig om kommunägd mark som inte är avsedd att bjudas ut på marknaden. Högsta domstolen betonade i ”Tallarna” att det är av vikt att en avvägning vid denna typ av bedömning görs så att materiellt otillfredsställande resultat undviks. Härvid beaktades effekterna av den olovliga avverkningen för den skadelidande, dels med hänsyn till trädens funktion, dels förändringen av fastighetens utseende.

Med dessa utgångspunkter och i ljuset av de väsentliga skillnader som finns mellan situationen i ”Tallarna” – som rörde fyra träd på en villatomt - och det som skett i det aktuella fallet, anser hovrätten att tingsrätten gjort en alltför försiktig värdering av skadans omfattning, även med beaktande av att de avverkade trädens egenskaper inte kan bestämmas.

Det är här inte fråga om enstaka träd, utan om ett skogsparti som avverkats. Områdets utseende har påtagligt förändrats under lång tid framåt. Skogen har ursprungligen bestått av bergtall som för ungefär 150 år sedan planterats i syfte att hindra sandflykt. Genom avverkningen har detta syfte nu omintetgjorts i området. Som ovan nämnts står det klart att trädbeståndet i området fortfarande till stor del utgjordes av sådana ursprungligt planterade tallar, vid sidan av självsådda träd. Dessa tallar har enligt Johan Östberg en möjlig livslängd om 200 – 800 år och det kan därför förväntas att träden, om de fått stå kvar, skulle ha fyllt sin sandbindande funktion under överskådlig framtid. Avverkningen har vidare skapat ett påtagligt avbrott i skogslinjen utmed stranden vilket också försvårat för djurlivet att röra sig ostört. Genom att den naturliga avskärmningen mot Jan Widiksons fastighet försvunnit är dessutom avverkningen ägnad att försvåra ett utnyttjande av allemansrätten. Fastigheten är numera synlig för den som rör sig i skogen vilket kan avhålla allmänheten från att beträda området. Skadan har på detta sätt drabbat en större krets.

Med hänsyn till det nu sagda, och då hovrätten anser att det vid bedömningen finns anledning att i någon mån beakta skadeståndets preventiva funktion, anser hovrätten sammantaget att den ekonomiska skadan ska bestämmas till 2 500 000 kr.

Rubricering av gärningen

Med hänsyn till bedömningen ovan kan konstateras att kommunen har drabbats av en synnerligen kännbar ekonomisk skada. Som tidigare anförts instämmer hovrätten också i det tingsrätten har funnit utrett om den skada åtgärden i övrigt inneburit, se avsnitt 2.4.8 i domen. Även detta utgör en synnerligen kännbar skada. Genom vittnesförhör och den företagna synen är ställt utom rimligt tvivel att Jan Widikson vidtog

åtgärderna för att förbättra havsutsikten från sin fastighet. Åtgärderna har varit till men för kommunen och andra. Det står klart att Jan Widikson har agerat uppsåtligen. Sammantaget är gärningspåståendena avseende anstiftan till grov skadegörelse och egenmäktigt förfarande i sin helhet styrkta och Jan Widikson ska dömas i enlighet med detta.

Påföljd

Straffskalan för grov skadegörelse är fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Med beaktande av de betydande naturvärden som förstörts genom brottet och att skadan uppgår till ett flermiljonbelopp anser hovrätten att straffvärdet för den samlade brottsligheten motsvarar fängelse i ett år och sex månader. Straffvärdet medför en stark presumtion att bestämma påföljden till fängelse. Skäl för annan påföljd än fängelse har inte framkommit. Jan Widiksons ålder ska beaktas i mildrande riktning vid straffmätningen, liksom omständigheten att han genom domen åläggs en omfattande skadestånds- och återbetalningsskyldighet för försvararkostnader (se nedan). Fängelsestraffets längd ska därmed bestämmas till ett år och tre månader.

Skadestånd

Jan Widikson är till följd av brottet skadeståndsskyldig mot kommunen med det belopp hovrätten har funnit motsvara den ekonomiska skada som brottet inneburit, enligt de grunder tingsrätten har redovisat. Han ska därför åläggas att betala skadestånd till kommunen med 2 500 000 kr jämte yrkad ränta.

Förverkande

Widik Börs AB och åklagaren har i hovrätten hänvisat till det som anfördes i sak vid tingsrätten.

Liksom tingsrätten har hovrätten kommit fram till att Jan Widikson låtit avverka området för att förbättra havsutsikten från sin fastighet och att hans syfte uppnåtts

genom att fastigheten numera har havsutsikt både från markplan, vilket den tidigare inte hade, och genom att havsutsikten från det andra våningsplanet har förbättrats. Som tingsrätten konstaterat är förverkande enligt 36 kap. 1 § brottsbalken uteslutet.

Hovrätten instämmer även i tingsrättens bedömning att brottet ska anses begånget i näringsverksamhet och att 36 kap. 4 § brottsbalken om förverkande vid brott i näringsverksamhet är tillämplig. Enligt förarbetena till bestämmelsen ska den ekonomiska fördelen som uppkommit genom brottet anses utgöras av en uppskattad skillnad i förmögenhetsställning mellan den situation som uppkommit genom brottet och den som skulle ha rått, om brottet inte hade ägt rum.

Jan Widikson har invänt att det under alla förhållanden är oskäligt att förverka något värde hos Widik Börs AB, eftersom den fördel i form av höjt marknadsvärde på fastigheten som kan ha uppkommit genom den förbättrade havsutsikten inte är beständig, då kommunen har för avsikt att återplantera skogen.

Det kan konstateras att fastigheten har haft förbättrad havsutsikt i knappt tre år. Någon återställning av området har inte påbörjats. Widik Börs AB har således under en inte obetydlig tid redan haft ett högre marknadsvärde på fastigheten. Vidare följer av allmänna principer att man vid bedömningen enligt 36 kap. 4 § brottsbalken bör bortse från tillkommande kostnader som reducerar eller eliminerar förtjänsten och som direkt har föranletts av att den brottsliga gärningen har upptäckts (Johansson m.fl., Kommentarer till brottsbalken, su 17, november 2020, JUNO). Med hänsyn till detta finner hovrätten skäligt att liksom tingsrätten ålägga bolaget skyldighet att återbetala förverkat värde till staten. Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning av det förverkade beloppets storlek. Tingsrättens dom ska alltså inte ändras i denna del.

Återbetalningsskyldighet för försvararkostnader

Jan Widikson har yrkat att hovrätten under alla förhållanden sätter ned hans återbetalningsskyldighet för försvararkostnader vid tingsrätten.

I 31 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken anges bland annat att den tilltalades ersättningsskyldighet för försvararkostnad inte omfattar kostnader som inte skäligen varit motiverade för utredningen eller som vållats genom vårdslöshet eller försummelse av någon annan än den tilltalade. Det har ansetts att ersättningsskyldigheten inte borde omfatta annan kostnad än sådan som skäligen varit påkallad för utredningen rörande det brott för vilket den tilltalade fällts till ansvar. En analogisk tillämpning av bestämmelserna i 18 kap. 4 § rättegångsbalken har därvid förespråkats, vilket skulle lämna öppet för jämkning av kostnadsansvaret med utgångspunkt från hur slutresultatet av processen förhåller sig till åtalet (Se Fitger m.fl., Kommentar till rättegångsbalken, 31 kap. 1 § andra stycket, juni 2021, JUNO).

Jan Widikson döms för brott i enlighet med åklagarens i andra hand framställda ansvarsyrkande. Utredningen har dock till inte obetydlig del behandlat omfattningen av den ekonomiska skada som den olovliga avverkningen har orsakat och vilken inverkan den bedömningen ska få i skuld- och skadeståndsfrågan. Åklagarna och Halmstads kommun har gjort gällande att skadan uppgått till drygt 20 miljoner kr, men bedöms av hovrätten ha uppgått till 2 500 000 kr, vilket skadeståndsbeloppet också bestäms till. Med hänsyn till processens slutresultat och med beaktande av ovan nämnda bestämmelser bedömer hovrätten att del av försvararkostnaden i tingsrätten och kostnaden i hovrätten inte ska bäras av Jan Widikson. Hans återbetalningsskyldighet ska därmed begränsas till två tredjedelar av försvararkostnaden i tingsrätten, medan kostnaden i hovrätten ska stanna på staten. Vid den slutsatsen har hovrätten även vägt in att brottspåföljden för honom nu bestäms till ett kännbart fängelsestraff.

Det finns inte skäl att ändra det tingsrätten har bestämt om rättegångskostnader och återbetalningsskyldighet för Widik Börs AB. Bolaget är tappande part i hovrätten och ska därför ersätta hela försvararkostnaden i denna instans.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 16 juli 2021

Domare: Hovrättsråden Roy Johansson och Åsa Toll, tf. hovrättsassessorn
Lovisa Rova samt nämndemännen Ingegerd Granat och Claes-Göran Lans.



HALMSTADS TINGSRÄTT

Domare 1

Handläggare 8

Mål nr B 2076-19

B 908-19

Rättelse/komplettering

Dom, 2020-10-20

Domskal

- Rättelse, 2020-10-20
Beslut av: lagmannen Pia Johansson

Slutligt beslut

Tingsrätten ändrar domslutet avseende Jan Widikson på så sätt att under rubriken Påföljd m.m. läggs till
Villkorlig dom

Hur man överklagar, se bilaga (TR-11)

Överklagande ställs till Hovrätten för Västra Sverige och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 10 november 2020.

Pia Johansson

- Rättelse, 2020-10-23
Beslut av: lagmannen Pia Johansson

Slutligt beslut

Tingsrätten rättar domen under domskäl avsnitt 2.4.17 Jonas Angel ska dömas till 100 dagsböter á 1 000 kronor på så sätt att uppgiften om 70 dagsböter rätteligen ska vara 100 dagsböter.

Hur man överklagar, se bilaga (TR-11)

Överklagande ställs till Hovrätten för Västra Sverige och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 13 november 2020.

Pia Johansson



HALMSTADS TINGSRÄTT

Domare 1

Handläggare 8

DOM

2020-10-20

meddelad i

Halmstad

Mål nr: B 2076-19

B 908-19

PARTER

Tilltalad

Carl-Anders JONAS Angel, 19670506-4613

Slättåkra Ry 114

313 93 Slättåkra

Offentlig försvarare:

Advokat Ellinor Nilsson Löfving

Advokatfirman Acta i Halmstad HB

Hamngatan 11

302 43 Halmstad

Offentlig försvarare genom substitution:

Advokat John Gerhardsson

Advokatfirman Acta i Halmstad HB

Hamngatan 11

302 43 Halmstad

Åklagare

Kammaråklagarna Klas Lundgren och Sofia Corin

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Halmstad

Box 112

301 04 Halmstad

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Medhjälp till egenmäktigt förfarande, 8 kap 8 § 1 st samt 23 kap 4 § brottsbalken

2018-08-01 -- 2018-09-03

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Grov skadegörelse, 12 kap 3 § brottsbalken

2018-05-29 -- 2018-09-03 (2 tillfällen)

2. Anstiftan av grov skadegörelse, 12 kap 3 § samt 23 kap 4 § brottsbalken

2018-05-29 -- 2018-09-03

3. Medhjälp till grov skadegörelse, 12 kap 3 § samt 23 kap 4 § brottsbalken

2018-05-29 -- 2018-09-03

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 193	Södra Vägen 5	035-15 25 00		måndag - fredag
301 05 Halmstad		E-post: halmstads.tingsratt@dom.se		08:00-16:00
		www.halmstadstingsratt.domstol.se		

4. Anstiftan av skadegörelse, 12 kap 1 § samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03

Påföljd m.m.

Dagsböter 100 om 1000 kr

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Ellinor Nilsson Löfving får ersättning av staten med 358 295 kr. Av beloppet avser 277 641 kr arbete, 8 995 kr tidspillan och 71 659 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska betala kostnaden för försvararen.
-



HALMSTADS TINGSRÄTT

Domare 1

Handläggare 8

DOM

2020-10-20

meddelad i

Halmstad

Mål nr: B 2076-19

B 908-19

Tilltalad

SVEN Anders Olof Arvidsson, 19660221-4659

Kubbebol Ledstorp 106

313 91 Oskarström

Offentlig försvarare:

Advokat Pontus Lindgren

Advokaterna Elmgren och Lindgren HB

Köpmansgatan 23

302 42 Halmstad

Åklagare

Kammaråklagarna Klas Lundgren och Sofia Corin

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Halmstad

Box 112

301 04 Halmstad

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Grov skadegörelse, 12 kap 3 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03
2. Egenmäktigt förfarande, 8 kap 8 § 1 st brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03

Ersättning

1. Pontus Lindgren får ersättning av staten med 403 498 kr. Av beloppet avser 306 423 kr arbete, 14 135 kr tidspillan, 2 240 kr utlägg och 80 700 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska betala kostnaden för försvararen.
-



HALMSTADS TINGSRÄTT

Domare 1

Handläggare 8

DOM

2020-10-20

meddelad i

Halmstad

Mål nr: B 2076-19

B 908-19

Tilltalad

Walter KRISTOFER Ingeman Ejnarsson, 19760518-4618

Slättåkra Ry 108

313 91 Oskarström

Offentlig försvarare:

Advokat Göran Ruthberg

Advokatfirman Ruthberg AB

Box 220

301 06 Halmstad

Åklagare

Kammaråklagarna Klas Lundgren och Sofia Corin

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Halmstad

Box 112

301 04 Halmstad

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Grov skadegörelse, 12 kap 3 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03 (2 tillfällen)
2. Anstiftan av grov skadegörelse, 12 kap 3 § samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03
3. Medhjälp till grov skadegörelse, 12 kap 3 § samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03
4. Anstiftan av skadegörelse, 12 kap 1 § samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03
5. Anstiftan av egenmäktigt förfarande, 8 kap 8 § 1 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03
6. Medhjälp till egenmäktigt förfarande, 8 kap 8 § 1 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03

Ersättning

1. Göran Ruthberg får ersättning av staten med 372 150 kr. Av beloppet avser 284 310 kr arbete, 12 850 kr tidsspillan, 560 kr utlägg och 74 430 kr mervärdesskatt.
 2. Staten ska betala kostnaden för försvararen.
-



HALMSTADS TINGSRÄTT

Domare 1

Handläggare 8

DOM

2020-10-20

meddelad i

Halmstad

Mål nr: B 2076-19

B 908-19

Tilltalad

Jan Widikson, 19480326-4631

Älgvägen 25

302 73 Halmstad

Offentlig försvarare:

Advokat Lars Kruse

Advokatbyrån Kruse & Co

Försvarsadvokater AB

Kungsgatan 4

252 21 Helsingborg

Åklagare

Kammaråklagarna Klas Lundgren och Sofia Corin

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Halmstad

Box 112

301 04 Halmstad

Målsägande

Halmstads Kommun, 212000-1215

Box 153

301 05 Halmstad

Ombud:

Advokat Anne Eriksson

RosholmDell Advokatbyrå AB

Stortorget 11

252 20 Helsingborg

Ombud:

Jur.kand. Sebastian Hallberg

RosholmDell Advokatbyrå AB

Stortorget 11

252 20 Helsingborg

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Anstiftan av grov skadegörelse, 12 kap 3 § samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-08-01 -- 2018-09-03

2. Anstiftan av egenmäktigt förfarande, 8 kap 8 § 1 st samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-08-01 -- 2018-09-03

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Grov skadegörelse, 12 kap 3 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03 (2 tillfällen)
2. Anstiftan av grov skadegörelse, 12 kap 3 § samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03, såvitt avser Jonas Angel.
3. Anstiftan av skadegörelse, 12 kap 1 § samt 23 kap 4 § brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03, såvitt avser Sven-Anders Arvidsson.
4. Egenmäktigt förfarande, 8 kap 8 § 1 st brottsbalken
2018-05-29 -- 2018-09-03

Påföljd m.m.

Dagsböter 200 om 1000 kr

Skadestånd

Jan Widikson ska betala skadestånd till Halmstads kommun med 500 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 3 september 2018 till dess betalning sker.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Lars Kruse får ersättning av staten med rätt räknat 461 384 kr. Av beloppet avser 311 688 kr arbete, 42 407 kr tidsspillan, 15 012 kr utlägg och 92 277 kr mervärdesskatt. Jan Widikson ska betala hela denna kostnad till staten.
 2. Jan Widiksons yrkande om ersättning för rättegångskostnader solidariskt av staten och Halmstads kommun avslås.
-



HALMSTADS TINGSRÄTT

Domare 1

Handläggare 8

DOM

2020-10-20

meddelad i

Halmstad

Mål nr: B 2076-19

B 908-19

Motpart

Widiks börs AB, 556680-8175

Olofsdalsvägen 11

302 41 Halmstad

Offentlig försvarare:

Advokat Lars Kruse

Advokatbyrån Kruse & Co

Försvarsadvokater AB

Kungsgatan 4

252 21 Helsingborg

Åklagare

Kammaråklagarna Klas Lundgren och Sofia Corin

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Halmstad

Box 112

301 04 Halmstad

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

Widiks börs AB förpliktas att såsom förverkat värde av ekonomiska fördelar till följd av ett brott begånget i näringsverksamhet utge 1 000 000 kr.

Ersättning

1. Lars Kruse får ersättning av staten med 28 080 kr. Av beloppet avser 22 464 kr arbete och 5 616 kr mervärdesskatt. Widiks börs AB ska betala hela denna kostnad till staten.
 2. Widik börs AB:s yrkande om ersättning för rättegångskostnader avslås.
-

Innehåll

1	Inledning.....	11
1.1	Läsanvisning.....	11
1.2	Domstolens roll och grundläggande principer	11
1.3	Rättslig reglering.....	12
1.3.1	Brottet skadegörelse.....	12
1.3.2	Gärningsman, medgärningsman, anstiftare och medhjälpare	14
1.3.3	Allmänt om bevisning	15
1.3.4	Bestämmande av straff.....	16
1.3.5	Skadestånd.....	17
1.3.6	Värdeförverkande	18
2	Grov skadegörelse (Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson, Kristofer Ejnarsson och Jan Widikson) (5000-K1227856-18)	20
2.1	Yrkanden och inställning	20
2.2	Parternas sakframställan.....	26
2.2.1	Åklagarna	26
2.2.2	Halmstads kommun	28
2.2.3	Jan Widikson och Widiks börs AB.....	34
2.2.4	Jonas Angel	36
2.2.5	Kristofer Ejnarsson	37
2.2.6	Sven-Anders Arvidsson	38
2.3	Utredning.....	38
2.3.1	Jan Widikson	39
2.3.2	Jonas Angel	40
2.3.3	Sven-Anders Arvidsson	43
2.3.4	Kristofer Ejnarsson	44
2.3.5	Anders Thorén	45
2.3.6	Patrik Cederleuf.....	45
2.3.7	Johanna Isakson.....	46
2.3.8	Marielle Arousell	46
2.3.9	Sofia Warpman	47
2.3.10	Tomas Wahlberg.....	47

2.3.11	Sigrid Steinacher.....	48
2.3.12	Hans Bergelin	48
2.3.13	Lars-Olof Eklund	48
2.3.14	Christian Holm	49
2.3.15	Patrik Hannell	49
2.3.16	Magnus Häggblad	50
2.3.17	Ragnar Johansson	50
2.3.18	Anders Larsson	51
2.3.19	Johan Östberg	52
2.3.20	Dani Mladoniczky.....	53
2.3.21	Ann-Charlotte Abrahamsson	54
2.3.22	Lars Lindström	54
2.3.23	Torgny Gunnarsson.....	54
2.3.24	Dag Magnusson	55
2.3.25	Jan Persson	55
2.3.26	Jeanette Erlandsson.....	56
2.3.27	Jessica Gunnarsson	56
2.4	Domskäl	56
2.4.1	Bakgrund	56
2.4.2	Det är bevisat att det på ett område om ca 1 904 kvm olovligen avverkats, samlats ihop och forslats bort minst 260 träd under sommaren fram till den 3 september 2018	59
2.4.3	Det är inte bevisat att Jan Widikson, Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson utfört den olovliga avverkningen tillsammans och i samråd eller samförstånd, varför åtalet för grov skadegörelse mot dem ska ogillas	61
2.4.4	Det är inte bevisat att Jan Widikson utfört den olovliga avverkningen, samlat ihop och forslat bort träden, varför åtalet för grov skadegörelse och egenmäktigt förfarande mot honom ska ogillas	63
2.4.5	Det är inte heller bevisat att Jan Widikson uppdragit åt Jonas Angel att utföra den olovliga avverkningen eller att Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson tillsammans och i samråd eller samförstånd utfört den olovliga avverkningen, varför även åtalet mot Jan Widikson för anstiftan av grov skadegörelse och åtalet mot Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson för grov skadegörelse ska ogillas	63

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

2.4.6	Det är inte heller bevisat att Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson tillsammans och i samråd eller samförstånd förmått eller främjat annan att utföra avverkningen, varför åtalet mot Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson för anstiftan av eller medhjälp till grov skadegörelse ska ogillas	64
2.4.7	Jan Widikson har uppsåtligen förmått annan till att avverka träd på kommunens mark.....	64
2.4.8	Jan Widikson ska dömas för anstiftan av skadegörelsebrottet	65
2.4.9	Skadeberäkningen bör grundas på fastighetens minskade försäljningsvärde	67
2.4.10	Jan Widiksons handlande ska bedömas som anstiftan av grov skadegörelse.....	72
2.4.11	Sven-Anders Arvidsson har objektivt gjort sig skyldig till egenmäktigt förfarande men ska inte dömas för detta brott	74
2.4.12	Jan Widikson ska dömas för anstiftan av egenmäktigt förfarande	75
2.4.13	Jonas Angel ska dömas för medhjälp till egenmäktigt förfarande, men åtalet mot Kristofer Ejnarsson ska ogillas	76
2.4.14	Jan Widikson ska betala 500 000 kronor i skadestånd till Halmstads kommun.....	77
2.4.15	Widiks börs AB ska såsom förverkat värde av den ekonomiska fördel som uppkommit betala 1 000 000 kronor.....	78
2.4.16	Jan Widiksson döms till villkorlig dom i förening med 200 dagsböter á 1000 kronor.....	84
2.4.17	Jonas Angel ska dömas till 100 dagsböter á 1 000 kronor	85
2.4.18	Försvararna får begärd ersättning	85
2.4.19	Övrigt	87

1 Inledning

1.1 Läsanvisning

På grund av allmänhetens och medias intresse för detta mål inleder tingsrätten sin dom med en läsanvisning, avsnitt 1.1, och ett avsnitt om domstolens roll och grundläggande principer, avsnitt 1.2.

Därefter följer ett avsnitt om rättslig reglering, avsnitt 1.3, där tingsrätten redovisar aktuella lagbestämmelser m.m. om brottet skadegörelse (avsnitt 1.3.1), gärningsman, medgärningsman, anstiftare och medhjälpare (avsnitt 1.3.2), allmänt om bevisning (avsnitt 1.3.3), bestämmande av straff (avsnitt 1.3.4), skadestånd, (avsnitt 1.3.5) samt värdeförverkande (avsnitt 1.3.6).

Tingsrätten redovisar sedan åklagarnas och Halmstads kommuns yrkanden och de tilltalades och motpartens inställning, avsnitt 2.1, parternas sakframställningar, avsnitt 2.2, utredningen i målet, avsnitt 2.3, samt därefter tingsrättens resonemang och slutsatser i domskälen, avsnitt 2.4.

Tingsrätten har prövat de av åklagarna och Halmstads kommun påstådda gärningarna. Den slutligt presenterade gärningsbeskrivningen innehåller flera gärningar innefattande gärningsmannaskap, medgärningsmannaskap, anstiftan och medhjälp till brott.

1.2 Domstolens roll och grundläggande principer

Den offentliga makten i Sverige utövas under lagarna. Det är riksdagen som stiftar lagar. För rättskipningen finns domstolar. Ingen myndighet, inte heller riksdagen får bestämma hur en domstol ska döma i det enskilda fallet eller hur en domstol i övrigt ska tillämpa en rättsregel i ett särskilt fall. Domstolar ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet. Detta framgår av regeringsformen som är en av Sveriges grundlagar. Domstolens huvuduppgift är

således att oavhängigt och opartiskt tillämpa lagen i enskilda fall och rättssäkert avgöra olika mål.

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna (Europakonventionen) utgör svensk lag. Enligt artikel 6 i Europakonventionen ska var och en, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol. Var och en som blivit anklagad för brott ska betraktas som oskyldig till dess hans skuld lagligen fastställts och har de minimirättigheter som framgår av artikel 6, bl.a. rätten att försvara sig personligen eller genom rättegångsbiträde som han själv utsett.

1.3 Rättslig reglering

1.3.1 Brottet skadegörelse

Den som förstör eller skadar egendom till men för någon annans rätt till den döms för skadegörelse till fängelse i högst två år. Det framgår av 12 kap. 1 § brottsbalken. Skadegörelse ska anses som brott endast då den begås uppsåtligen. Den skadegörande handlingen ska vara till men för annans rätt till egendomen, exempelvis någons äganderätt eller nyttjanderätt. Med annans rätt avses inte allemansrätt. Men för annans rätt kan föreligga utan att ekonomisk skada har uppstått. Bestämmelsen skyddar även föremål som endast har affektionsvärde eller estetiskt värde för ägaren eller rättighetens innehavare.

Om brott som avses i 1 § är att anse som grovt, döms för grov skadegörelse till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har medfört betydande fara för någons liv eller hälsa, om skadan drabbat sak av stor kulturell eller ekonomisk betydelse eller annars är synnerligen kännbar eller om gärningen varit av särskilt hänsynslös art. Det framgår av 12 kap. 3 § brottsbalken. De uppräknade omständigheterna är

exempel på omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen, men uppräkningsen är inte uttömmande.

Straffskalorna för skadegörelse och grov skadegörelse har genom en lagändring 2017 anpassats till vad som gäller övriga centrala förmögenhetsbrott som t.ex. stöld och bedrägeri.

Vid stöld och andra förmögenhetsbrott är ofta värdet av den egendom som är föremål för brottet av betydelse för bedömningen hur brottet ska rubriceras. Det är möjligt att av rättspraxis utläsa vissa värdegränser för när ett förmögenhetsbrott blir grovt med hänsyn tagen till endast detta värde. För att ett brott ska bedömas som grovt enbart på grund av värdet brukar domstolarna tillämpa minst fem basbelopp, dvs. för närvarande ca. 230 000 kronor. Om värdet ligger på nivån 700 000-800 000 kronor finns stöd för att anse att brottets straffvärde enbart på grund av värdet ligger på ett års fängelse, varvid det enligt rättspraxis finns en presumtion för att bestämma påföljden till fängelse (se Studier rörande påföljdspraxis av Martin Borgeke och Chatarina Månsson, s. 662 i elektronisk version 2019). Läs nedan angående bestämmande av straff.

Att skadan ska vara ”kännbar” talar för att det - på samma sätt som vid grunden betydande värde - åtminstone delvis är fråga om en subjektiv bedömning som tar sin utgångspunkt i målsägandens förhållanden. I refererade avgöranden gällande grov skadegörelse har det samtidigt anförts andra kvalifikationsgrunder, t.ex. att den förstörda egendomen har utgjort någons hem eller bohag eller att skadan uppkommit till följd av brand som den dömde startat (se NJA 1980 s. 191, RH 1996:10, RH 1994:40 och RH 2011:23). Någon fast praxis utvisande ett värde vid vilket gränsen mellan skadegörelse och grov skadegörelse skulle gå finns däremot inte. Grunden synnerligen kännbar skada synes dock inte ha tolkats på så sätt att det krävs något visst lägsta belopp för att en skadegörelse ska bedömas som grov.

1.3.2 Gärningsman, medgärningsman, anstiftare och medhjälpare
Gärningsman i strikt mening är den som utfört en straffbelagd gärning och som således uppfyller brottsrekvisiten i den aktuella straffbestämmelsen. Flera personer som tillsammans begått ett brott kan dömas i s.k. medgärningsmannaskap för detta brott. De har då handlat ”tillsammans och i samförstånd” eller ”gemensamt och i samråd”.

Det ordinära medgärningsmannaskapet kännetecknas av att det inte finns någon person som på egen hand uppfyller brottsrekvisiten som gärningsman, utan att flera personer har hjälpts åt med att utföra brottet. De straffas då var och en som medgärningsman. En förutsättning för medgärningsmannaskapet är att de deltagande har handlat i samråd eller i samförstånd. Medgärningsmannaskapet utesluts inte av att vissa deltagande intagit en mera central roll och varit aktivare än andra, så länge de senare uppfyller kravet på att ha deltagit i brottets utförande.

Enligt 23 kap. 4 § brottsbalken ska straffansvar ådömas inte bara den som utfört gärningen utan även den som främjat gärningen med råd eller dåd. Den som inte är att anse som gärningsman döms, om han har förmått annan till utförandet, för anstiftan av brottet och annars för medhjälp till det. Att anstifta någon att göra något innebär alltså att förmå denne att utföra gärningen genom psykisk påverkan som orsakar dennes gärning. Medhjälp till en brottslig gärning består i ett främjande av gärningen med råd och dåd på annat sätt än genom anstiftan.

Medverkansansvaret förutsätter att en straffbelagd gärning har utförts. Att gärningsmannen inte kan straffas, t.ex. på grund av bristande uppsåt, utesluter inte ansvar för någon annan medverkande. Det är tillräckligt att brottet rent objektivt sett har blivit förverkligat.

Varje medverkande ska bedömas efter det uppsåt eller den oaktsamhet som ligger honom till last. Om huvudbrottet eller det främjade brottet är straffbelagt endast såsom uppsåtligt brott fordras uppsåt av samtliga medverkande för att de ska kunna fällas till ansvar. Kravet på uppsåt ska uppfyllas i förhållande såväl till själva främjandet som till huvudbrottet. Enligt rättspraxis tillämpas likgiltighetsuppsåt som en nedre gräns för uppsåt. Prövningen av om sådant uppsåt föreligger ska ske i två led. Först ska frågan ställas om gärningsmannen var medveten om risken för effekten. Om den frågan besvaras jakande uppkommer den andra frågan om gärningsmannen var likgiltig inför effekten.

1.3.3 Allmänt om bevisning

Enligt 35 kap. 1 § rättegångsbalken ska rätten avgöra vad som är bevisat i målet efter samvetsgrann prövning av allt som har förekommit. Utgångspunkten är att det råder fri bevisföring och fri bevisprövning.

I mål där det har hållits huvudförhandling ska domen bygga på det som har förekommit vid förhandlingen. Något annat material får rätten inte beakta. Vad som har sagts under förundersökningen får åberopas endast i vissa fall och under särskilda förutsättningar (se 30 kap. 2 §, 35 kap. 14 § och 36 kap. 16 § rättegångsbalken).

Av rättspraxis framgår vissa principer för bevisbedömningen. Högsta domstolen har i flera avgöranden uttalat att det i brottmål är åklagaren som har bevisbördan för att bevisa samtliga de omständigheter vilka måste föreligga för att den tilltalade ska kunna fällas till ansvar. Åklagarens bevisbörda innefattar också subjektiva rekvisit och sådana förhållanden som gör att ett brott bör bedömas som grovt.

Beviskravet som åklagaren ska uppfylla är att det är ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har gjort sig skyldig till den gärning som ligger till grund för åtalet (se bl.a. NJA 1980 s. 725 och NJA 1996 s. 176).

Bedömningen av om åtalet är styrkt ska grundas på den bevisning som parterna har lagt fram för rätten. Det kan vara muntlig eller skriftlig bevisning. Direkt sådan bevisning kan vara vittnesiakttagelser eller teknisk bevisning som ger stöd för åtalet. Det kan också vara frågan om indirekt bevisning, s.k. indiciebevisning. Sådan bevisning kännetecknas av att en omständighet inte ensamt kan bevisa brottet i fråga men som inom ramen för en struktur av samverkande omständigheter ändå kan vara så graverande för den tilltalade att beviskravet bortom rimligt tvivel kan anses uppfyllt. Av Högsta domstolens praxis framgår att det finns anledning att vara försiktig att dra slutsatser i de fall där det enbart finns indiciebevisning (jfr. NJA 1991 s. 56).

När det gäller uppgifter som antecknats vid polisförhör under förundersökningen bör dessa värderas med försiktighet, eftersom sådana förhör inte har genomförts med samma rättssäkerhetsgarantier som vid förhör inför en domstol.

En förutsättning för att döma flera personer i medgärningsmannaskap är att det för varje individ kan styrkas att han faktiskt deltagit i brottets utförande.

1.3.4 Bestämmande av straff

Straff ska, med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning, bestämmas inom ramen för den tillämpliga straffskalan efter brottets och den samlade brottslighetens straffvärde. Vid bedömningen av straffvärdet ska beaktas den skada, kränkning och fara som gärningen inneburit, vad den tilltalade insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter eller motiv som han eller hon haft. Det framgår av 29 kap. 1 § brottsbalken.

Huvudregeln för påföljdsvalet finns i 30 kap. 4 § brottsbalken. Paragrafen är tillämplig när böter inte räcker som påföljd. Vid val av påföljd ska rätten enligt första stycket fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar för en lindrigare

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

påföljd än fängelse. Innebörden av bestämmelsen är att fängelse, som är den strängaste påföljden, ska användas i sista hand samt att villkorlig dom och skyddstillsyn har företräde.

Som skäl för fängelse får rätten enligt andra stycket, utöver brottslighetens straffvärde och art beakta att den tilltalade tidigare gjort sig skyldig till brott. Om brottsligheten har ett straffvärde i ett år eller mer är det således skäl för att bestämma påföljden till fängelse, likaså om brottet utgör ett s.k. artbrott eller om den tilltalade tidigare har gjort sig skyldig till brott.

Med artbrott menas sådana brott som enligt uttalanden i lagförarbeten eller praxis från Högsta domstolen utgör brott av sådan karaktär att det av allmänpreventiva skäl finns en presumtion för att fängelse ska väljas som påföljd (se NJA 2014 s. 559). Påföljden kan då bestämmas till fängelse även om straffmättningsvärdet inte motsvarar fängelse i ett år eller mer.

När det gäller skadegörelse finns inga sådana uttalanden om att brottstypen räknas som artbrott.

1.3.5 Skadestånd

Enligt 2 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207) ska den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada ersätta skadan. Skadestånd med anledning av sakskada omfattar ersättning för bl.a. sakens värde eller reparationskostnad och värdeminskning. Det framgår av 5 kap. 7 § i samma lag. När en sak har gått helt förlorad har den skadelidande alltså rätt till full ersättning för sakens värde. Enligt förarbetena till skadeståndslagen ska värdet bestämmas enligt allmänt tillämpliga principer och exempelvis kan försäljnings- eller återanskaffningsvärdet läggas till grund för beräkningen (se prop. 1972:5, s. 580).

En beräkning som grundas på återanskaffningskostnaden – då ersättningen bestäms med ledning av vad det kostar att köpa ny egendom av samma slag som den skadade – leder normalt till en högre ersättning och är fördelaktigare, sett ur den skadelidandes perspektiv. Om beräkningen görs på detta sätt ska det vara möjligt för den skadelidande att skaffa annan egendom i stället för den som har skadats. En beräkning på grundval av försäljningsvärdet kan komma i fråga om en totalskadad egendom är unik och inte möjlig att återanskaffa.

Högsta domstolen har uttalat att värdet av olovligen avverkade träd som representerar mer än ett vedvärde i första hand bör beräknas med ledning av återanskaffningskostnaden. Den metoden förutsätter dock att de avverkade träden är möjliga att ersätta. I annat fall får ersättningen beräknas på grundval av fastighetens minskade försäljningsvärde (NJA 2015 s. 199).

1.3.6 Värdeförverkande

Av 36 kap. 1 § brottsbalken framgår att utbyte av brott enligt denna balk ska förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt. Termen utbyte avser såväl den konkreta egendom som kan ha mottagits vid ett brott som värdet av det mottagna. Förverkande av utbyte kan enligt denna bestämmelse ske alternativt genom sak- eller värdeförverkande. Vid värdeförverkande förpliktar domstol den hos vilken förverkande ska ske att till staten betala värdet av utbytet.

Har det till följd av ett brott som är begånget i utövningen av näringsverksamhet uppkommit ekonomiska fördelar för näringsidkaren ska enligt 4 § samma kap. värdet därav förklaras förverkat även när det inte följer av 1 § om förverkande inte är oskäligt.

Brott anses begånget i näringsverksamhet, om gärningen typiskt sett har en klar anknytning till den bedrivna verksamheten.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Brott mot näringsreglerande författningar i vidsträckt bemärkelse är regelmässigt att anse som brott i näringsverksamhet. Här åsyftas överträdelser av antingen sådana författningar som innehåller allmänna bestämmelser för näringslivet i dess helhet eller sådana som innehåller särskilda regler för vissa slag av näringsverksamhet.

Även överträdelser av centrala straffbestämmelser i brottsbalken kan vara att anse som brott i näringsverksamhet. Det gäller inte bara i fråga om brott som direkt tar sikte på näringsverksamhet, såsom bokföringsbrott, utan även andra brott som inte kan sägas vara av utpräglad näringsrättslig art, exempelvis bedrägeri. Hit torde man också kunna räkna gärningar som har varit ägnade att vålla betydande skada eller som innebär åsidosättande av viktiga samhällsintressen. Den springande punkten är brottets och gärningsmannens anknytning till en näringsidkares verksamhet.

Med ekonomisk fördel avses i denna bestämmelse den förbättrade ekonomiska ställning som näringsidkaren uppnår genom att brott begås i verksamheten. Fördelen utgörs av en uppskattad skillnad i förmögenhetsställning mellan den situation som uppkommit genom brottet och den som skulle ha rått om brottet inte hade ägt rum. Om det är svårt att utan en mycket omfattande utredning beräkna beloppet mera exakt räcker det om värdet uppskattas till ett med hänsyn till omständigheterna skäligt belopp.

2 Grov skadegörelse (Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson, Kristofer Ejnarsson och Jan Widikson) (5000-K1227856-18)

2.1 Yrkanden och inställning

Åklagarna har, såsom de slutligen bestämt sin talan, yrkat ansvar enligt 12 kap 3 § brottsbalken för grov skadegörelse enligt följande.

Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson, Kristofer Ejnarsson och Jan Widikson har, tillsammans och i samråd eller samförstånd under tiden 29 maj till 3 september 2018 på fastigheten Tylösand 2:1, som ägs av Halmstads kommun, på ett område om ca 1 904 kvadratmeter, uppsåtligen och olovligen avverkat, samlat ihop och bortforslat ett stort antal träd, minst 302, så att det blev skador för kommunen för minst 20 miljoner kronor (återanskaffningskostnad; vedvärde minst 5 000 kronor) och men för kommunen och andras rätt till fastigheten.

Åklagarna har i andra hand, såvitt avser Jan Widikson, yrkat ansvar enligt 12 kap 3 § brottsbalken och 23 kap 4 § 2 st brottsbalken för grov skadegörelse och anstiftan av grov skadegörelse samt enligt 8 kap 8 § brottsbalken för egenmäktigt förfarande enligt följande.

Jan Widikson, ägare och ställföreträdare för Widiks börs AB, vilket bolag sedan november 2017 äger fastigheten Tylösand 2:88 (Älgvägen 19), har uppsåtligen och olovligen avverkat eller låtit avverka, samla ihop och bortforsla ett stort antal träd, minst 302, enligt ovan, så att det blev skador för minst 20 miljoner kronor. Jan Widikson har i vart fall förmått annan till avverkningen och därmed anstiftat gärningen.

Åklagarna har vidare, såvitt avser Jan Widikson, även yrkat ansvar enligt 12 kap 3 § brottsbalken och 23 kap 4 § 2 st brottsbalken för anstiftan av grov skadegörelse enligt följande.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Jan Widikson har uppdragit åt Jonas Angel, ägare och ställföreträdare av Slättåkra Trädgårdsanläggning AB, att i samband med rivningen av på Halmstad Tylösand 2:88 befintliga byggnader uppsåtligen och olovligen avverka träd på Halmstad Tylösand 2:1.

Åklagarna har såvitt avser Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson även yrkat ansvar enligt 12 kap 3 § brottsbalken för grov skadegörelse eller, i andra hand, enligt 12 kap 3 § brottsbalken och 23 kap 4 § 1 och 2 st brottsbalken för anstiftan av grov skadegörelse eller medhjälp till grov skadegörelse enligt följande.

Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson har därefter, tillsammans och i samråd eller samförstånd, uppsåtligen och olovligen utfört avverkningen, eller i vart fall förmått annan att utföra densamma och härigenom anstiftat gärningen. Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson har i vart fall genom ovanstående gärningar främjat gärningen.

Åklagarna har slutligen, såvitt avser Jan Widikson, Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson även yrkat ansvar enligt 12 kap 1 §, 8 kap 8 § och 23 kap 4 § 1 och 2 st brottsbalken för anstiftan av skadegörelse och eller anstiftan av egenmäktigt förfarande samt enligt 8 kap 8 § brottsbalken och 23 kap 4 § 1 st och 2 st brottsbalken för medhjälp till egenmäktigt förfarande.

Åklagarna har också, såvitt avser Sven-Anders Arvidsson, yrkat ansvar enligt 8 kap 8 § brottsbalken för egenmäktigt förfarande enligt följande.

Jan Widikson, Jonas Angel och/eller Kristofer Ejnarsson har förmått Sven-Anders Arvidsson att uppsåtligen och olovligen avverka ett mindre antal träd, samla ihop och bortforsla ett stort antal träd. Sven-Anders Arvidsson har

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

härigenom rubbat kommunens besittning till de fällda träden, och därigenom vållat skada eller olägenhet för Halmstads kommun.

Brottet är grovt eftersom kommunen vållats synnerligen kännbar skada och syftet med åtgärderna varit att höja värdet på Halmstad Tylösand 2:88 genom att avverkningen skapade eller förbättrade havsutsikten på Halmstad Tylösand 2:88.

Åklagarna har vidare yrkat att tingsrätten enligt 36 kap 1 § och 4-5 §§ brottsbalken förverkar värdet av utbytet eller den ekonomiska fördel av brott enligt stämningsansökningen hos Widiks börs AB med två miljoner /2 000 000/ kronor eller med det belopp rätten finner skäligt. Åklagarna har yrkat ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 3 september 2018 till dess betalning sker.

Halmstads kommun, som biträtt åtalet, har, som den slutligen bestämt sin talan, i anslutning till åtalet yrkat att tingsrätten förpliktar Jan Widikson att till Halmstads kommun betala 20 611 634 kronor exklusive mervärdesskatt, varav 19 870 634 kronor avser återanskaffning av träd och 741 000 kronor avser tillkommande kostnader (359 000 kronor avser trädplantering, 162 000 kronor avser garantiskötsel och 220 000 kronor avser maskintimmar).

Halmstads kommun har, i andra hand, yrkat att tingsrätten förpliktar Jan Widikson att till kommunen betala 10 791 000 kronor exklusive mervärdesskatt, varav 10 050 000 kronor avser anskaffning av träd och 741 000 kronor avser tillkommande kostnader. Kommunen har yrkat ränta på beloppen enligt 6 § räntelagen från den 3 september 2018 eller, i andra hand, från dagen för delgivning av stämning, till dess betalning sker.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Halmstads kommun har, i sista hand, yrkat att tingsrätten förpliktar Jan Widikson att till kommunen betala skadestånd med ett belopp som tingsrätten finner skäligt utifrån en uppskattning av skadan efter skälighet.

Som grund för yrkandet om skadestånd har Halmstads kommun åberopat de brottsliga gärningarna som de framgår av åklagarnas gärningsbeskrivning.

Jan Widikson har förnekat gärningarna. Han har förnekat att han har agerat tillsammans och i samförstånd eller samråd med de medtilltalade i ett gemensamt brottsprojekt.

Jan Widikson har vidgått att han uppdragit åt en annan person, ingen av de medtilltalade, att städa upp på det omstridda området genom att röja sly, buskar och dylikt. Området var kraftigt nedskräpat av bord, glaskross, burkar och kylskåp m.m. Denne person har utfört arbetet. I efterhand har Jan Widikson konstaterat att denne röjt mer än vad han haft i uppdrag att göra.

Jan Widikson har förnekat att han uppdragit åt Jonas Angel att utföra vad åklagarna påstår. Jan Widikson har genom eller via Slättåkra Trädgårdsanläggning AB sett till att riset har forslats från platsen. Varken Widiks börs AB eller de medtilltalade har haft något att göra med röjningen av vegetation. Jan Widikson har vidare förnekat att han tillsammans med i gärningsbeskrivningen angivna personer förmått Sven-Anders Arvidsson utföra vad åklagarna påstår.

Jan Widikson har hävdatt att tingsrätten bör pröva huruvida angivet område är det rätta samt om områdets storlek uppgår till det i åtalet angivna. Han har ifrågasatt påståendet att det rört sig om ett stort antal träd, minst 302, trädens skick och trädslag. Han har gjort gällande att värdet på fastigheten är oförändrat och att det inte skapats någon havsutsikt samt att brottet inte är att bedöma som grovt.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Jan Widikson har motsatt sig skadeståndsskyldighet eftersom han förnekat gärningarna. Han har som skäligt belopp accepterat vedvärdet eller 5 000 kronor. Han har godtagit ränteberäkningen från dagen för delgivning av det enskilda anspråket.

Jan Widikson har gjort gällande att kommunen inte har lidit skada med beaktande av områdets storlek och skyddsstorlek. Han har, i andra hand, gjort gällande att skadan utgör en del av vedvärdet. Den tidigare ägaren har låtit avverka ett stort antal träd på det omstridda området. Han har vidare gjort gällande att ett återskapande med likvärdiga träd inte är möjligt. Det saknas kunskap om vad det varit för sorts träd och om hur många träd som avverkats. Under dessa förhållanden får beräkningen av skadeståndet grundas på fastighetens minskade värde. Mot bakgrund av områdets karaktär och placering på fastigheten kan inte ett sådant värde beräknas. Han har i sista hand gjort gällande att en eventuell skada kan beräknas efter skälighet i enlighet med NJA 2015 s. 199. Han har då åberopat att kostnaden vid den bedömningen är beroende på tillvägagångssättet. Kommunen har, som skadelidande, ett ansvar för att begränsa skadan.

Widiks börs AB har motsatt sig yrkandet om förverkande. Bolaget har inte accepterat något belopp som skäligt. Bolaget har godtagit ränteberäkningen från den dag Widiks börs AB delgavs yrkandet om förverkande eller från den 28 april 2020.

Jonas Angel har förnekat gärningen. Han har inte agerat tillsammans eller i samförstånd eller samråd med medtilltalade. Han har inte haft någon del av avverkningsen. Han har inte forslat bort något från området. Han har inte anstiftat någon till avverkning eller bortforsling. Han har hävdade att bortforsling av växtlighet inte utgör skadegörelse eftersom skadan redan var skedd när växtligheten forslades bort. Han har inte godtagit åklagarnas och kommunens uppgifter om skadans storlek, antal träd, områdets storlek eller sorts träd.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Sven-Anders Arvidsson har förnekat gärningen. Han har inte agerat tillsammans och i samförstånd eller samråd med någon annan. Han har inte uppsåtligen avverkat träd på Halmstads kommuns mark. Avverkningen var fullbordad när han fick frågan om att bortforsla ris från området. Skadegörelsen var därmed fullbordad innan han kontaktades. Han har ingen kännedom om när eller om vem som avverkat träd på området.

På uppdrag av Jonas Angel och Slättåkra Trädgårdsanläggning AB har han samlat ihop och forslat bort ris och fällda träd från det aktuella området upp till Jan Widiksons tomt. Han har inte haft kännedom om när träden avverkats eller av vem innan han kontaktades och anlätades för att forsla bort riset. Bortforsling av den fällda vegetationen utgör inte skadegörelse, då agerandet inte har skadat Halmstads kommun. Han har inte avverkat ett mindre antal träd eller bortforslat ett stort antal träd. Han har erkänt att han samlat ihop ris och träd från området.

Agerandet har inte orsakat någon skada. För det fall bortforslingen skulle anses orsakat skada görs gällande att skadan endast motsvarar vedvärdet. Sven-Anders Arvidsson har gjort gällande att vedvärdet uppgår till 1 600 kronor, motsvarande 8 kubikmeter á 200 kronor per lösmeter.

Sven-Anders Arvidsson har vidgått att han genom bortforsling av ris och träd har rubbat Halmstads kommuns egendom men han har bestritt att denna handling medfört skada för Halmstads kommun eftersom bortforsling varit en förutsättning för ett återställande av marken. Under alla omständigheter har det inte funnits något uppsåt till att bortforslingen varit brottsligt.

Kristofer Ejnarsson har förnekat gärningen. Han har inte agerat tillsammans och i samförstånd eller samråd med någon. Han har inte uppsåtligen eller olovligen avverkat eller forslat bort träd. Han har inte främjat någon gärning. Han har utfört

rivningsarbeten på fastigheten eftersom han fått uppdrag från Slättåkra Trädgårdsanläggning AB. Han har inte i något avseende avverkat eller forslat bort några träd. Han har inte anstiftat någon annan att utföra det som åklagarna påstår.

Jan Widikson och Widik börs AB har i händelse av frikännande dom yrkat ersättning för sina rättegångs- och utredningskostnader samt för kostnaden för eget nedlagt arbete.

2.2 Parternas sakframställan

2.2.1 Åklagarna

Widiks börs AB är ett av Jan Widikson helägt aktiebolag. Han är ensam styrelseledamot och ensam firmatecknare. Bolaget ska enligt bolagsordningen, såsom den redovisas i bolagsinformation, äga och förvalta fastigheter, bedriva handel med fastigheter, bilar, båtar och värdepapper samt därmed förenlig verksamhet. Bolaget äger fastigheten Halmstad Tylösand 2:88, vilken förvärvades av tidigare ägare genom köp den 17 november 2017 för en köpeskilling om 16,5 miljoner kronor. Fastigheten är belägen på Älgvägen 19 i Tylösand, i närheten av Tylöhus och havet. Jan Widikson äger även personligen en fastighet på Älgvägen 25 i Tylösand där han har sin nuvarande bostad. Mellan fastigheterna på Älgvägen och stranden/havet finns en planterad strandskog på mark som tillhör Halmstads kommun.

Jan Widikson har under tiden den 29 maj till 3 september 2018 avverkat eller låtit avverka minst 302 träd på Halmstads kommuns fastighet Halmstad Tylösand 2:1, som alltså ligger mellan bolagets fastighet Halmstad Tylösand 2:88 och havet, i syfte att erhålla havsutsikt för planerade byggnader och höja värdet på bolagets fastighet. Under samma tid har Jan Widikson låtit riva de befintliga byggnaderna på bolagets fastighet. Slättåkra Trädgårdsanläggning AB, som leds av Jonas Angel, hade uppdraget att utföra rivningsarbetena. Det görs gällande att Jan Widikson

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

uppdragit åt Jonas Angel att i samband med rivningsarbetena även avverka träden på kommunens fastighet. Kristofer Ejnarsson och Sven-Anders Arvidsson, som båda är enskilda näringsidkare, har anlitats av Jonas Angel för att utföra arbetena på platsen.

När Widiks börs AB förvärvade den aktuella fastigheten 2017 var redan en viss del av skogen på kommunens fastighet avverkad på ett område närmast bolagets fastighet. Detta område omfattas inte av åtalet. Det område som är aktuellt i målet ligger längre bort från bolagets fastighet och närmare havet. Området är ca 1 904 kvadratmeter.

Värdet på bolagets fastighet har till följd av den brottsliga skogsavverkningen på kommunens fastighet stigit i värde med minst två miljoner kronor eftersom den förstnämnda fastighetens planerade och påbörjade bostadsbyggnader kommer att ha havsutsikt. Havsutsikt höjer generellt marknadsvärdet på fastigheter och har gjort det i detta fallet. Det generella marknadsvärdet i området har dock inte förändrats.

Jan Widikson har genom brott uppsåtligt vållat sakskada för Halmstads kommun. Skadan uppkom senast den 3 september 2018 och utgörs av att en del av den planterade strandskog på kommunens fastighet Halmstad Tylösand 2:1 olovligt har skövats och bortforslats.

Kommunen har ett starkt och beaktansvärt intresse av att återplantera strandskogen och därmed återuppta markanvändningen. Strandskogen var viktig och hade anlagts för att förhindra sandflykt. Därtill hade den till funktion att hindra privatisering, bevara den biologiska mångfalden, samt att fungera som spridningskorridor och rekreativt promenadstråk. För att försätta kommunen i samma situation som innan skadans uppkomst måste strandskogen återställas genom återplantering av likvärdig skog. Återställning är det enda rimliga handlingsalternativet för kommunen.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Återställningskostnaden utgör skadan, vilken uppgår till i vart fall angivet belopp. Skadan har orsakats i syfte att ge en intilliggande fastighet värdehöjande havsutsikt. Omständigheterna är sådana att det inte är oskäligt att beräkna skadan på grundval av återställningskostnaden.

Jan Widikson har tidigare fällt träd i strandskogen på kommunens mark i Tylösand och då bakom hans fastighet på Älgvägen 25. Det hände både 1991 och 1999. Efter avverkningen 1999 gjorde kommunen en polisanmälan mot Jan Widikson och han fick betala böter. I media förklarade Jan Widikson sitt handlande med att han hjälpt kommunen med eftersatt underhåll av området, att han ville göra det snyggt och att han ville skapa en brandgata för det fall att någon campare orsakade en brand i området. Liknande uttalanden har Jan Widikson gjort i media efter avverkningen på kommunens fastighet 2018.

2.2.2 Halmstads kommun

Utöver det åklagarna anført har kommunen särskilt anført følgende i sak. Kommunen är ägare till fastigheten Halmstad Tylösand 2:1 (Fastigheten), som ligger i Kommunen. Under 1850-talet och framåt anlades en strandskog på Fastigheten och längs den kuststräcka som Fastigheten delvis tillhör. Syftet vid plantering, och därefter, har varit att strandskogen ska hindra sandflykt. Behovet av skyddsplantering bedömdes under denna tid vara så stort och samhällsviktigt att staten (kronan) övertog marken och genomförde plantering av bergtall och tall på flygsandsfälten längs Halmstads kust. Anläggandet finansierades med offentliga medel. Kommunen har därefter övertagit markägandet från staten. Marken har länge varit ett skyddsområde. Utöver hindrandet av sandflykt är skogen idag även viktig för den biologiska mångfalden i området.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Genom strandskogen säkerställs ett liv för djur och växter. Det skapas en spridningskorridor. Träden bidrar till bättre luftkvalité. Trädens rötter binder vatten vilket påverkar dagvattenhanteringen och minskar risken för översvämningar.

De tilltalade har begått grov skadegörelse genom att olovligen någon gång mellan den 29 maj och den 3 september 2018 tillsammans och i samråd eller samförstånd avverka och bortforsla ett skogsparti om 302-465 träd på delar av Fastigheten. Alternativt har skadegörelsen begåtts under den angivna tiden och på platsen av Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson efter anstiftan av Jan Widikson.

Fastighetens area är totalt 130 2582 kvm och den är bevuxen med skog. Ca 1 904 kvm skog är skövlad. Det rör sig därför om en partiell skada på kommunens skog. De avverkade träden innefattar bergtall (*Pinus mugo*), rödek (*Quercus rubra*), glasbjörk (*Betula pubescens*), ek (*Quercus robur*), samt oxel (*Sorbus intermedia*).

Skövlingen av strandskogen är ett våldsamt ingrepp i naturen. Platsen ser nu ut som ett sår och ett onaturligt avbrott i vegetationen. Som anges ovan har den anlagda strandskogen inte endast funnits där för att försköna naturbilden utan har även haft en viktig funktion för det geografiska området. Den biologiska mångfalden är ett allmänintresse som Kommunen ansvarar för. Skövlingen har försvårat uppfyllandet av dessa strävanden i området. På en plats några hundra meter norr om Fastigheten förekommer problem med vattenansamlingar. Det finns ökad risk för att motsvarande problem efter skövlingen ska uppstå på eller i anslutning till fastigheten, i synnerhet i samband med ovanlig väderlek. Kommunen behöver återställa skogen, vilket endast kan ske genom återplantering.

Kommunen har gett docent Johan Östberg i uppdrag utreda möjligheten till återställande av den skadade skogen. En tidigare rapport är ingiven i målet som en

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

del av förundersökningsprotokollet, aktnil. 10 s. 5 ff. Den byggde på förutsättningen att Kommunen skulle ersätta avverkade bergtallar (Pinus mugo) med tallar (Pinus sylvestris). Kommunen har emellertid avsikten att återställa avverkade bergtallar med bergtallar. Johan Östberg har därför upprättat en uppdaterad rapport, aktnil. 54, i vilken värderingen baseras på återanskaffning av just bergtallar.

Med anledning av att till och med stubbarna från de avverkade träden avlägsnats från det avverkade området bygger Johan Östbergs beräkningar på innehållet i fyra provytor som i huvudsak är belägna utanför det avverkade området. Den provyta som gav lägst återanskaffningskostnad har använts för hela beräkningen och i denna har tagits höjd för att en sjättedel av träden skulle varit döda.

Av Johan Östbergs rapport framgår att återställande kan ske genom återplantering av stora träd som är likvärdiga med de som avverkats. För att detta ska vara möjligt kommer marken att behöva förberedas. Större träd än vad som finns på de vanliga plantskolorna behöver köpas in. För att säkerställa att de planterade träden inte dör efter plantering krävs ytterligare arbete efter plantering för en god etablering. Den totala kostnaden för återplantering beräknas uppgå till minst 19 870 634 kronor. Till inköpsbeloppet av träd tillkommer sedan en kostnad om 359 000 kronor för trädplantering, 162 000 kronor för garantiskötsel och 220 000 kronor för maskintimmar. Samtliga belopp exkluderar mervärdesskatt.

Jan Widikson har gjort gällande att skadan på skogen ska värderas till eller, som det får förstås, jämkningsvis fastställas till 0 kronor, med hänvisning till att Kommunen i övrigt äger mycket ytterligare skog. Kommunen konstaterar att tanken på att en skadevållare fritt utan ersättningsskyldighet skulle kunna orsaka skador för en skadelidande med många tillgångar synes sakna rättsligt stöd.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Den skövlade skogen kan återskapas med likvärdiga träd. De avvercade trädens antal är beräknade efter konstens alla regler. De uppgick till åtminstone 302 stycken och bestod av fullvuxna bergtallar (pinus mugo), rödekar (quercus rubra), glasbjörkar (betula pubescens), ekar (quercus robur), samt oxlar (sorbus intermedia). Återställningskostnaden för sådana träd uppgår till som minst det yrkade beloppet om 19 870 634 kronor.

Jan Widikson har åberopat (aktbil. 48) en offert avseende 38 stycken små vanliga tallar (pinus sylvestris) till styrkande av att skadan skulle uppgå till 87 600 kronor. Kommunen har inte ifrågasatt att man kan få träd av annan sort, annan storlek och annat antal till ett annat pris men 87 600 kronor är under inga omständigheter en skälig uppskattning av Kommunens skada.

Jan Widikson har argumenterat för att det inte är trovärdigt att Kommunen avser att återställa skövlad bergtall i Tylösands strandskog och hänför sig till den omständigheten att Länsstyrelsen i Hallands län någon dryg mil norrut i samma kommun, i Haverdal, avverkar bergtall av naturskyddsfrämjande skäl.

En länsstyrelse ansvarar enligt 1–2 §§ länsstyrelseinstruktionen (2017:868) för den statliga förvaltningen i länet och ska verka för att nationella mål får genomslag däri. Länsstyrelsen kan enligt 7 kap. 4 § miljöbalken besluta att ett område ska vara ett naturreservat. Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 5–6 §§ därtill föreskriva restriktioner i markägarens markanvändning samt förplikta markägaren att tåla att det utförs t.ex. röjning eller plantering på marken. Vidare ska regeringen enligt 7 kap. 28 § besluta att ett område som har pekats ut i enlighet med EU-direktivet 92/43/EEG ska vara ett s.k. Natura 2000-område.

Fastigheten Halmstad Trottaberg 6:1 i Haverdal ägs sedan år 2017 av staten genom Naturvårdsverket och ägdes dessförinnan av Sveaskog-

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

bolag, se utdrag ur fastighetsregistret. Platsen utgör sedan år 1942 ett naturreservat och det senaste beslutet om att området ska utgöra naturreservat fattades av Länsstyrelsen den 21 maj 2013. Av beslutet framgår att syftet med Naturreservatet är att bevara och utveckla naturvärden i de öppna sandmarkerna. Området har också förklarats vara ett Natura 2000-område. Av bevarandeplanen framgår att bevarandesyftet är att bidra till gynnsam bevarandestatus för vissa naturtyper, bl.a. olika varianter av sanddynor.

Naturreservatet i Haverdal varken ägs eller förvaltas av Kommunen. De intentioner som staten genom Länsstyrelsen respektive Naturvårdsverket har med Naturreservatet kan inte tillskrivas Kommunen bara för att Naturreservatet är beläget inom kommungränserna. Såvitt känt har Länsstyrelsen inga planer på att förklara strandskogen ett naturreservat och Kommunen har inga planer på att sälja strandskogen till staten. Kommunens avsikt med strandskogen är och har varit att den ska bevaras intakt.

Vidare föreligger flera faktiska skillnader mellan strandskogen i Tylösand och Naturreservatet i Haverdal som föranleder att Länsstyrelsen kan ha en annan syn på träden i Naturreservatet än vad Kommunen har på träden i strandskogen.

Av Länsstyrelsens beslut såväl som av den av Jan Widikson åberopade bevisningen framgår att det i Naturreservatet bedöms föreligga problem med att de ovanliga öppna sandlandskapen har vuxit igen. Länsstyrelsen har därför för avsikt att återskapa sanddynorna och sandhedarna. Bergtallen är skuggkänslig och betraktas inte som invasiv i skogsmiljöer. I strandskogen i Tylösand finns inga indikationer på att bergtallen uppträder invasivt. Efter ett sekel står den i allt väsentligt kvar där den en gång planterades och den har inte spridit sig till sanddynorna på andra sidan av Prins Bertils stig.

Strandskogen med dess bergtall har anlagts för att förhindra sandflykt. Jan Widikson har påstått att sandflykt inte skulle vara något problem i Tylösand eftersom Länsstyrelsen har bedömt att sandflykt inte är något problem i Haverdal. Skogen i Naturreservatet i Haverdal är dock ojämförligt mycket större än strandskogen i Tylösand. Det ligger i sakens natur att en större skog hindrar sandflykt mer effektivt än en mindre.

Kommunen har gjort gällande att det alltså föreligger problem med sandflykt i Tylösand och kommunen har därför ett intresse av att återställa den sandbindande skogen, inklusive dess bergtall.

Utöver att hindra sandflykt fyller strandskogen flera andra viktiga funktioner för Kommunen. Eftersom strandskogen är relativt liten och ligger i tätbebyggt område är skogslevande varelser beroende av att det finns så stora sammanhängande partier strandskog som möjligt som de kan röra sig ostört i.

I närheten av aktuell plats förekommer problem med vattenansamlingar. Det finns risk för att liknande problem kan uppstå även på aktuell plats när det inte längre finns en skog på platsen som tar upp vatten. Stranden i Tylösand är extremt välbesökt av turister sommartid. Mellan strandskogen och stranden går den populära vandringsleden Prins Bertils stig. Det rör sig mycket människor i området. Det avbrott i strandskogens linje som skövlingen givit upphov till har förstört områdets karaktär.

Kommunens mark tillhör alla kommunmedlemmar. Strandskogen motverkar privatisering på så sätt att den försvårar för grannfastigheternas ägare att ta marken i anspråk som om den tillhörde dem. När grannfastigheters ägare avverkar skog på kommunens mark ges intrycket av att grannfastigheterna är större än vad de

egentligen är, vilket i sin tur avskräcker folk från att utnyttja sin grundlagsskyddade allemansrätt och vistas i området.

Fastighetens värde för Kommunen har minskat till följd av skövlingen. I en hypotetisk situation där Kommunen hade sålt fastigheten till någon annan i motsvarande ställe, som avsett att använda marken på samma sätt, hade försäljningspriset naturligen blivit lägre till följd av skövlingen. Värdeminskningen är alltså objektiv. Någon handel med fastigheter av detta slag förekommer av naturliga skäl dock inte, och fastigheten kan därför inte åsättas något marknadsvärde.

2.2.3 Jan Widikson och Widiks börs AB

När Widiks börs AB 2017 förvärvade fastigheten Halmstad Tylösand 2:88 var denna bebyggd med ett äldre sommarhus. Planen var redan från början att riva huset och bygga ett nytt hus. Före rivningen lät bolaget röja upp på tomten, varvid 38 träd på tomten togs ned. Røjningen påverkade utseendet på och synbilden av hela det aktuella markområdet.

Jan Widikson har inte avverkat några träd på kommunens fastighet. Däremot har en tidigare ägare av fastigheten som bolaget nu äger avverkat träd på det som utgör kommunens mark, vilket framgår av återopade fotografier. På fotografierna syns stubbar och kapade trädkronor. Det görs gällande att fotografierna är tagna på det område av kommunens fastighet som är aktuellt i förevarande mål. Området var fullt med ris och snår samt björksly.

Det är svårt att se att någon person skulle kunnat utnyttja sin allemansrätt där. Jan Widikson har låtit röja upp sly och buskar i området. Anledningen till att så skedde var inte att det skulle bli bättre havsutsikt från bolagets fastighet. Avverkningen av vegetation har inte heller förändrat utsikten från fastigheten.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Historiskt har sandflykt varit ett problem för kustbönderna i södra Halland. Under 17- och 1800-talen genomfördes en rad åtgärder för att binda flygsanden, bl.a. bergtall planterades. Sandflykt är emellertid inte längre något problem i området.

Norr om den aktuella fastigheten i Tylösand ligger Haverdals naturreservat, ca en mil fågelvägen. Haverdals naturreservat ska restaureras inom ett EU-projekt med namnet "Sand Life". En restaureringsplan har tagits fram för området. I dokument från Länsstyrelsen i Halland anges att sandflykt inte längre är något problem i området. Problemen är i stället de motsatta. Sanddynerna har växt igen med täta bestånd av gräs, ris och buskar. Skogen blir allt tätare. Av restaureringsplanen framgår att bl.a. bergtall och tallplanteringar ska avverkas och gallras samt att röjning av sly och buskar ska göras på området. Detta görs för att restaurera de inom området förekommande naturtyperna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, så de kan nå ett gynnsamt tillstånd.

Vidare har kustkommunerna i Halland startat ett projekt kring invasiva växtarter, kallat LONA-projektet. Målet är att ta fram en strategi för hantering och bekämpning av invasiva arter. Arter som ingår i strategin är bl.a. bergtall, vilket alltså räknas som en invasiv art som bör motverkas.

Mot denna bakgrund är sandflykt inte något problem på det i målet aktuella området. En återplantering av bergtall skulle kväva och utarma den biologiska mångfalden i området, vilket för övrigt går stick i stäv med det nämnda EU-projektet och LONA-projektet.

Kommunen kan inte anses ha lidit en skada, eftersom skadegörelse kräver att någon gör något till men för annans rätt.

Åklagarna har påstått att det aktuella området är 1 900 kvadratmeter. Området motsvarar en mycket liten del (0,0015 %) av fastigheten Tylösand 2:1, som är en drygt 130 hektar stor fastighet. Områdets storlek i relation till hela fastigheten gör att kommunen inte kan anses ha lidit någon ekonomisk skada, vilket framgår av ett åberopat yttrande från Dag Magnusson m.fl. som är mäklare respektive skogsmästare. Av samma yttrande framgår att kostnaden för återplantering av tall och andra trädslag på det avverkade området inklusive tillsyn i fem år kan begränsas till 55 000 kronor.

Värdet på bolagets fastighet Halmstad Tylösand 2:88 har inte heller ökat på grund av röjningen på det aktuella området. Jan Persson, auktoriserad småhusvärderare, har på uppdrag av Widiks börs AB gjort en bedömning av om fastighetens marknadsvärde har påverkats av avverkningen på kommunens fastighet. Av Jan Perssons sakkunnigutlåtande framgår att utsikten från bolagets fastighet inte har påverkats i nämnbar omfattning av avverkningen och att den inte har påverkat fastighetens marknadsvärde.

2.2.4 Jonas Angel

Jonas Angel är ägare av och ställföreträdare för Slättåkra Trädgårdsanläggning AB. Bolaget, som bildades 1991 av Jonas Angel, har 12-15 anställda beroende på säsong. Bolagets verksamhetsinriktning är att utföra markarbeten och trädgårdsanläggningsarbeten åt privatpersoner, bostadsrättsföreningar och företag i Halland med omnejd. Fastighetsskötsel och mindre byggarbeten är också en del av verksamheten. Skogsarbeten i form av avverkning och skotning av skog ingår däremot inte i bolagets verksamhet.

Jan Widikson anlidade 2018 Slättåkra Trädgårdsanläggning AB för att riva byggnaderna på Widik börs AB:s fastighet på Älgvägen 19 i Tylösand. Jonas Angel uppdrog åt bl.a. Kristofer Ejnarsson att utföra rivningsarbetena på fastigheten.

Kristofer Ejnarsson är inte anställd hos Slättåkra Trädgårdsanläggning AB utan arbetar som enskild näringsidkare. När rivningsarbetena pågick kom Jan Widikson till platsen och frågade Kristofer Ejnarsson om de även kunde bistå honom med bortforsling av ris. Kristofer Ejnarsson vidarebefordrade frågan till Jonas Angel som uppmanade honom att höra med Sven-Anders Arvidsson om denne kunde åta sig uppdraget, eftersom Slättåkra Trädgårdsanläggning AB inte utför den typen av uppdrag. Sven-Anders Arvidsson är också en enskild näringsidkare. Kristofer Ejnarsson kontaktade då Sven-Anders Arvidsson som åtog sig att utföra skotningen.

De provtytor som använts av Johan Östberg för att beräkna kommunens skada ligger utanför det område som blivit avverkat. Det görs gällande av provtytorna inte är representativa och att strandskogen inte är ett homogent område. I vissa delar av området är växtligheten lägre och i andra delar är växtligheten högre, vilket synes bero på att fastighetsägare i området har tuktat vegetationen i olika omfattning. En stor del av vegetationen är också självföryngrad och inte planterad.

Det är svårt att på plats i området avgöra vart tomtgränserna går.

2.2.5 Kristofer Ejnarsson

Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson är svågrar. Kristofer Ejnarsson är även granne till och personlig vän med Jonas Angel. Kristofer Ejnarsson har en F-skattesedel och är på så sätt enskild näringsidkare men han får alla sina uppdrag från Jonas Angel och Slättåkra Trädgårdsanläggning AB. Kristofer Ejnarsson betraktar Jonas Angel som sin chef.

På uppdrag av Jonas Angel utförde Kristofer Ejnarsson rivningsarbete på Widik börs AB:s fastighet i Tylösand. Han gick jämte en grävmaskin från Slättåkra Trädgårdsanläggning AB och sorterade rivet material. Jan Widikson kom till platsen och frågade om de kunde hjälpa honom att forsla bort ris. Kristofer

Ejnarsson ringde då till Jonas Angel, som svarade att han inte kunde ta det nu och att Kristofer Ejnarsson skulle ringa till Sven-Anders Arvidsson, vilket också skedde. Kristofer Ejnarsson har inte gjort något mer på platsen än att utföra rivningsarbete.

2.2.6 Sven-Anders Arvidsson

Sven-Anders Arvidsson driver ett småskaligt skogsbruk. Han har en traktor med släp men inga egna maskiner. Sven-Anders Arvidsson är ytligt bekant med Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson. Ibland badar de bastu ihop.

Sven-Anders Arvidsson blev kontaktad av Kristofer Ejnarsson och tillfrågad om han kunde skota ris på platsen. Sven-Anders Arvidsson hade då ingen aning om att det var på kommunens fastighet och han hade inte haft någon kontakt med Jan Widikson. Han fick uppdraget från Slättåkra Trädgårdsanläggning AB, utförde arbetet samt fakturerade och fick betalt av Slättåkra Trädgårdsanläggning AB. Det han gjorde var att skota ihop ris och placera det på en plats där det skulle hämtas för vidare transport. Han hade ingen anledning att efterforska eller betvivla om arbetet var lovligt. Slättåkra Trädgårdsanläggning AB är ett välrenommerat företag.

2.3 Utredning

På åklagarnas begäran har tingsrätten hållit syn på det avverkade området på kommunens fastighet och på Widiks börs AB:s fastighet. Syn har även hållits på Älgvägen i Tylösand; utanför Älgvägen 11, 19 och 25 samt på Prins Bertils stig.

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

Jan Widikson, Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson har hörts över åtalet.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

På åklagarnas och Halmstads kommuns begäran har hållits vittnesförhör med Anders Thorén, Patrik Cederleuf, Johanna Isakson, Marielle Arousell, Sofia Warpman, Tomas Wahlberg, Sigrid Steinacher, Hans Bergelin, Lars-Olof Eklund, Christian Holm, Patrik Hannell, Magnus Häggblad, Anders Larsson, Johan Östberg, Dani Mladoniczky, Ann-Charlotte Abrahamsson och Torgny Gunnarsson.

På Jan Widiksons begäran har hållits vittnesförhör med Dag Magnusson, Jeanette Erlandsson, Jessica Gunnarsson, Lars Lindström och Ragnar Johansson.

På Widik börs AB:s begäran har hållits vittnesförhör med Jan Persson.

Förhören har spelats in och nedan redovisas en sammanfattning av förhören.

Parterna har tillåtits åberopa vad som vid polisförhör nedtecknats sammanfattningsvis.

När det gäller de sakkunniga vittnena Johan Östberg, Torgny Gunnarsson, Dag Magnusson och Jan Persson har de vid förhören hänfört sig till sina utlåtanden. Vad de därutöver har berättat är i korthet redovisat nedan.

2.3.1 Jan Widikson

Han köpte Älgvägen 19 för att bygga en enplansvilla att bo i på äldre dar. Området mot havet var illa skött. Det såg än värre ut efter tidigare ägares avverkning. Han störde sig på allt skräp i form av bl.a. ölburkar och engångsgrillar. I området fanns även stympade björkar, sly och buskar som inte var högre än en och en halv meter. Han ville skapa ordning. Han gav därför en person, som han inte vill namnge, i uppdrag att städa och snygga upp på området. Detta var innan huset revs. Han betalade inte personen, utan det handlade om en gentjänst, vilket han inte vill utveckla närmare.

Personen gick dock för långt och skulle haft lite mer känsla. Området blev kallt. Han gav personen instruktioner genom att visa området och vad som skulle sågas ner. Personen fick fria händer att städa upp. Han trodde att personen kunde sitt jobb bättre. Han var medveten om att det inte var hans mark som han gav personen instruktioner att städa upp på.

Han är även ägare till Älgvägen 11 som ligger ute till försäljning. Det fanns två intresserade köpare till Älgvägen 11. För att starta en diskussion om priset satte han upp en av sina gamla mäklarskyltar utanför Älgvägen 19. Skylten ställdes alltså upp för att Älgvägen 11 skulle framstå som billigare. Han var tvungen att mäta upp en tomt på Älgvägen 19 för det fall han i framtiden vill stycka av en del av tomten.

Utsikten är densamma som före røjningen. Han kunde se havet från det tidigare huset.

2.3.2 Jonas Angel

Han är ensam ägare till Slättåkra Trädgårdsanläggning AB. Jan Widikson gav Slättåkra Trädgårdsanläggning AB i uppdrag att riva byggnaderna på Älgvägen 19. Slättåkra Trädgårdsanläggning AB har gjort arbeten för Jan Widikson sedan 1998 och har fakturerat Jan Widikson för totalt ca 25 miljoner kronor under dessa år.

Han var på plats en eller två gånger under rivningsarbetet. Han är osäker på om Jan Widikson pratade med honom eller med Kristofer Ejnarsson om Slättåkra Trädgårdsanläggning AB kunde hjälpa till att skota ris. Den enda som han kände som nästan alltid hade tid var Sven-Anders Arvidsson. Han själv var inte på plats, men förstod att riset låg utanför tomten.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Åklagarna har läst upp och åberopat förhör med Jonas Angel från den 25 september 2019:

”Du har i tidigare förhör berättat att Jan bett er att rensa upp utanför för att det såg förjåkligt ut?

Det stämmer.

Vad handlade det om?

Det har ni bilder på.

Kan vi ta det igen?

Ja om ni visar bilderna så ser vi ju det. Det var en kvinna som högg ner det 2009.

Och det fick ni ganska klara bilder på hur det området såg ut.

Hur vet du att det var en kvinna som högg ner det 2009?

Det har jag fått reda på.

Vem har berättat det?

Jan Widik naturligtvis, det är ju inte Kreti och Pleti som kör förbi.”

Det stämmer att han sa så i förhör hos polisen. Han har ingen uppfattning om det var det som kvinnan huggit ner som Slättåkra Trädgårdsanläggning AB skulle hämta. Hans arbete innebär mycket stress och han kommer inte ihåg. Han ville skydda sitt företag och sin personal från att bli inblandade. Han och Jan Widikson diskuterade inte vad för ris det rörde sig om eller när riset hade tagits ner.

Halmstads kommun har läst upp och åberopat förhör med Jonas Angel från den 25 september 2019:

”Men Jan Widikson meddelade er att det rörde mark utanför tomtgränsen?

Ja och då var vi inte överens.

På vilket sätt var ni inte överens?

Ne jag och han var inte överens.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Om?

Att det var ok, men det sa han att det var inga problem

Gav han er någon anledning till varför det var ok?

Nej

Han sa att det var ok?

Ja

Inte på vilket sätt det var ok?

Inte på vilket sätt.

Du tog honom på orden då?

Ja.

Vad menar du med att ta honom på orden då?

Ja, precis som jag säger. Om jag säger något till dig, om du blir tveksam och jag säger att det är helt ok att göra det. Så sa han till mig.

Funderade du på vilket sätt det var ok?

Ja i princip så ansåg jag att han hade kollat att det var ok att rensa upp det som vi gjorde.

Kollat vad menar du med det?

Skitsamma vem som gjort vad. Om jag ifrågasätter det och han säger att det är ok, så förutsätter jag att han har ryggen fri.”

Det stämmer att han sa så i förhör. Han känner till att Jan Widikson hade tagit ner träd på hans andra fastighet i Tylösand.

Jan Widikson var på semester. Han skickade bilder till Jan Widikson. Han dokumenterade arbetsplatsen med foton. Bilderna visar utsikt, men även skräp. Jan Widikson visste om hur havsutsikten var på fastigheten.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Efter avslutat arbete ringde Jan Widikson dit dem för att ta bort en hög på tomten som låg kvar. Han vill inte namnge personerna som var på plats den dagen. Det var hans bil.

Jan Widikson pratade om att han eventuellt skulle stycka av en tomt på Älgvägen 19. Han fick i uppdrag att mäta upp en tomt på 1 000 kvadratmeter eftersom kommunen i så fall behövde veta vart dagvatten skulle dras in.

Han vet inte så mycket om veden som åkte till bastun. Veden hade inget värde. För det fall uppdragsgivaren säger att den eldar med ved brukar man lämna kvar veden. Jan Widikson eldar inte med ved.

2.3.3 Sven-Anders Arvidsson

Kristofer Ejnarsson ringde och frågade om han kunde köra ut ris på Jan Widiksons tomt. Han såg var riset låg på området. De sa säkert vart han skulle lägga riset för att lastbilen skulle hämta riset.

För honom var det en självklarhet att det var Slättåkra Trädgårdsanläggning AB som gav honom uppdraget. Han trodde inte det var några konstigheter. Med rätt kontakter och betalning kanske man fick bygga ner till stranden.

På området låg sånt som var sågat huller om buller. Han började i norra fältet, eftersom träden hade fällts där sist. Med hjälp av sin traktor røjde han upp på området. Ved upp till tre meters längd la han vid skogskanten.

Utifrån årsringarna kunde han se en tall som var mellan 130-140 år gammal. På norra sidan fanns mest ved av björk. Ner mot havet fanns mer bergtall. Enstaka bergtallar och tall fanns längre upp. I kanterna fanns mest rent sly. Han hade med sig en motorsåg för att om han i vissa fall behövde såga någon bit eller i en rotvälta

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

för att komma förbi med maskinen. Lastbilen som hade en container körde minst tre gånger. Han körde två lass med ved till bastun. Han vet inte om han diskuterade med Kristofer Ejnarsson. Det fanns inget värde i veden och det hade varit mer besvärligt att köra bort.

2.3.4 Kristofer Ejnarsson

Han är F-skattare, men arbetar i princip heltid åt Slättåkra Trädgårdsanläggning AB sedan år 2006. Han fick order om att han och kollegan Anders Larsson skulle riva ett hus på Jan Widiksons fastighet i Tylösand. Efter några dagars arbete frågade Jan Widikson om han visste någon som kunde hjälpa honom att röja ris. Jan Widikson pekade på ett område nedanför fastigheten. Han ringde till sin chef Jonas Angel som hänvisade honom till Sven-Anders Arvidsson.

Åklagarna har läst upp och åberopat följande utdrag ur polisförhör med Kristofer Ejnarsson den 30 augusti 2019:

”Hur ser det ut väster om tomten när ni kommer dit? Det låg buskar där. Buskaget låg ner.”.

Han minns inte att han sagt så, men det stämmer om det står skrivet så. Då uppfattade han att buskaget låg ner. Han trodde det var länsstyrelsen som högg ner vid stränder. Just där och då tänkte han inte på var buskaget låg. Han konstaterade senare att buskaget inte låg på Jan Widiksons tomt, eftersom buskaget låg långt ner. Han tänkte att Jan Widikson hade kontakter och därför fått lov för länsstyrelsen att köra bort riset.

När Sven-Anders Arvidsson kom till fastigheten pekade han eller pratade med Sven-Anders Arvidsson om vart denne skulle lägga riset. Han kommer inte ihåg ordagrant, men det kan ha varit så. Han vet inte vilken fastighet som Sven-Anders

Arvidsson la riset på. Det kan ha varit han som sa att det var synd att lägga de grövre vedträden i flisen. De brukar samla ihop ved till bastun. De diskuterade inte vem som var ägare till denna ved.

2.3.5 Anders Thorén

Han är förvaltningschef på teknik- och fritidsförvaltningen i Halmstads kommun sedan år 2017. Kommunen höll en pressträff för media i november 2018 utanför Jan Widiksons fastighet. När pressträffen började sträckte Jan Widikson fram handen till en av Hallandspostens ledarskribenter och sa ”Hej, det är jag som är den skyldige”. Det blev en konstig stämning.

Han uppfattade att Jan Widikson menade att han var skyldig till vad som skett på hans fastighet. Jan Widikson ville prata med honom och han fick följa med in på fastigheten. Skövlingen påverkade honom. Det är ett vårdslöst angrepp på naturen. Han har inte sett något liknande förut. Han frågade Jan Widikson vad som hänt och fick till svar att Jan Widikson inte hade gjort detta själv, men någon annan som kunde hade gjort detta.

2.3.6 Patrik Cederleuf

Han arbetar på Halmstads kommun sedan år 2015. Han är utbildad landskapsingenjör på Sveriges lantbruks universitet i Alnarp. Sommaren 2018 fick kommunen in en anmälan om avverkning på Älgvägen 19. Med hjälp av flygfoton och platsbesök konstaterade han att avverkning skett.

Han mätte upp området tillsammans med mätningenjörer. Han pekade ut vart gränsen gick, vilket var uppenbart där träd saknades och svårare på ställen där flis fanns. Han bedömde området utifrån flygfoton. Färgen på löv- och barrträd skiljer sig åt. Vegetationen på sidorna av det avverkade området är likvärdig och därför kan slutsatsen dras att vegetationen var likvärdig inom det avverkade området.

Valet av Johan Östberg skedde genom en direkt upphandling. Johan Östberg hade den bästa erfarenheten. Johan Östberg valde den mest lämpade metoden, vilket blev Alnarpmodellen då den visade hur mycket det kostar att ersätta träd. Han och Johan Östberg minimerade området med 20 procent för att göra en försiktig beräkning. Johan Östbergs värdering ändrades när kommunen hade fått reda på att det gick att återanskaffa bergtall.

Området har förlorat sin karaktär. Tylösand strand har varje sommar många besökare. Prins Bertils stig är ett känt område. Den snåriga stigen är ett karakteristiskt drag. Efter avverkning blev fastigheten mer påträngande och folk håller därför avstånd.

2.3.7 Johanna Isakson

Hon arbetar som mätsamordnare på Halmstads kommun sedan år 2017. På uppdrag av sin chef åkte hon, Camilla Wester och Patrik Cederleuf till fastigheten Tylösand 2:1 för att mäta området. Patrik Cederleuf valde ut mätpunkterna utifrån en bedömning på plats av vad som hade avverkats. Med hjälp av ett mätinstrument, en GPS R10 av märket Trimble, fick varje mätpunkt en koordinat. I ett datorprogram angav hon koordinaterna och fick arean på det avverkade området. Han angav 3-10 cm noggrannhet i datorprogrammet, varför hon inte tvivlar på kartans exakthet. Hon mätte området en andra gång för att Johan Östberg hade markerat ut hur många träd som fanns på området.

2.3.8 Marielle Arousell

Hon arbetar som kartingenjör på Halmstads kommun. Hon tog över arbetet efter Johanna Isacson. Lantmätariingenjör Camilla Wester hade lagt in koordinaterna i ett datorprogram. Hon skapade en yta av koordinaterna genom att använda funktionen ”skapa yta av en linje” och fick fram en area på 1904,047 kvadratmeter.

2.3.9 Sofia Warpman

Hon arbetar som stadsträdgårdsmästare på Halmstads kommun sedan år 2011. Halmstads kommun hade inte fått in någon ansökan om trädfällning på kommunens fastighet i Tylösand. Strandskogen planterades för att hindra strandflykt, men har en stor betydelse för människor och djur. Avverkningen har ändrat området naturliga karaktär.

En varm sommardag kommer minst 45 000 människor till Tylösand. Från sanddynorna och Älgvägen kan människor se förändringen i naturen. En hel del djur har fått söka sig till andra områden. Den valda värderingsmodellen är vedertagen. Kommunen hade återplanterat bergtall. I detta område är inte bergtall invasiv och det går inte att se någon spridning av bergtall.

2.3.10 Tomas Wahlberg

Han bor granne med Älgvägen 19. Någon gång på hösten år 2018, i augusti eller oktober, hörde han en motorsåg nedanför hans och Jan Widiksons tomtgränser. En man med förstärkta byxor, motorsåg och visir befann sig på området långt ner mot havet. Mannen sågade ner träd.

Framför byggnaden på Älgvägen 19 stod tre personer och det fanns två vita bilar. Huset på Älgvägen 19 var till hälften rivet.

Åklagarna har läst upp och åberopat följande utdrag ur polisförhör med Tomas Walberg den 21 november 2018:

”Enligt Tomas skedde avverkningen i samband med slutrivningen av huset på tomten. Cirka halva huset hade rivits när avverkningen ägde rum. Tomas uppger att han hade flyttat ifrån huset i Tylösand för sommaren, men han var tillfälligt uppe

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

huset när han bevittnade avverkningen. Tomas har tagit en bild på det halvvrvivna huset som han ska skicka till polisen. Enligt Tomas är bilden daterad den 15 augusti 2018, klockan 11.08.”

Det stämmer att han sa så till polisen. Vid det tillfället utgick han från att det var i augusti. Han hade inte kollat i sin almanacka då.

2.3.11 Sigrid Steinacher

Den 17 eller 18 augusti 2018 var hon ute på promenad. Hon hörde sågljud från Älgvägen 19. Hon följde Prins Bertils stig fram till en sten och såg att ett skogsområde var röjt. Hon såg ingen människa som sågade. Morgonen därpå hade hon med en kamera och tog bilder från Älgvägen ut mot havet. Fastigheten hade fått havsutsikt. Hon skickade sina bilder till Halmstads kommun.

2.3.12 Hans Bergelin

Han bor granne med Älgvägen 19. Samtidigt som byggnaden på fastigheten revs skedde avverkning av träd. Han är väl förtrogen med området och förstod därför att träden inte stod på Jan Widiksons fastighet. En grävmaskin rev byggnaden. En annan maskin som hade en kran eller lyftanordning fanns bortanför den naturliga tomtgränsen och bearbetade skogen väster om fastigheten.

Han hörde en motorsåg med viss regelbundenhet under dessa dagar. Området som avverkades påminner mycket om den kvarvarande angränsande skogen som är en blandning av lövträd och tall. Efter denna händelse fick han havsutsikt från sin tomt, vilket han inte hade tidigare.

2.3.13 Lars-Olof Eklund

Han bor granne med Älgvägen 19. Han var osäker på när avverkningen skedde.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Åklagarna har läst upp och åberopat följande utdrag ur polisförhör med Lars-Olof Eklund den 11 november 2018:

”Lars-Olof berättar att avverkningen av skogen skedde i samband med rivningen av byggnaden på den aktuella tomten.”

Det stämmer att han sa så i förhör. Det beror på vad som menas med avverkning. Rójning var det kanske. Olika verktyg användes väl för rivningen av huset. Han hörde elektriska sågar.

Åklagarna har läst upp och åberopat följande utdrag ur polisförhör med Lars-Olof Eklund den 11 november 2018:

”Lars-Olof såg inte det avverkade virket, efter att skogen hade fällts. Han såg däremot resultatet, att det blev öppnare.”

Det stämmer att han sa så i förhör. Söderut blev vegetationen lägre.

2.3.14 Christian Holm

Han kör förbi Älgvägen 19 varje morgon. Den 3 september 2018 stod arbetsfordon på och nedanför tomten. Två personer arbetade med något som såg ut som skogsarbete. Det låg en hög med ris och personerna hade något i händerna. Det fanns en grävmaskin. Huset var inte rivet. Efter någon dag noterade han havsutsikt från Älgvägen, vilket inte fanns tidigare.

2.3.15 Patrik Hannell

År 2013 köpte han fastigheten Älgvägen 19. Han hade inte besökt fastigheten. Läget var anledningen till köpet. Det var även den sista originaltomten i området.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Nedanför deras trädgård fanns bergtallar. Det var ingen vårdad skog. Havsutsikten var fantastisk, framför allt från andra våning.

Åklagarna har läst upp och åberopat följande utdrag ur polisförhör med Patrik Hanell den 23 augusti 2019:

”Vid tidpunkten för försäljningen, hade ni havsutsikt? Nej. Stod man på övervåningen kunde man kika precis över trädtopparna. Men ritningen som vi gjorde, hade gjort att man hade kommit upp cirka 1,5 meter till och då hade man sett hela havet.”

Det stämmer att han sagt så i förhör. Från första våningen kunde man inte se havet. Från Älgvägen kunde man definitivt inte se havet. Huset luktade mögel. Han ville bygga ett nytt hus för att få garanterad havsutsikt. När bygglovsansökan inte blev godkänd ville han sälja fastigheten. Han kontaktade Jan Widikson som köpte fastigheten år 2017.

2.3.16 Magnus Häggblad

Han är ägare till företaget Trädplockaren. Jan Widikson kontaktade honom för han skulle ta ner och forsla bort träd på Älgvägen 19. Han utförde arbetet årsskiftet 2017/2018. Han tog ner ett 40-tal träd som fanns i trädgården runt huset på Älgvägen 19. Väster om fastigheten, ner mot havet, låg sly och bergtall. Det var jämt fördelat med bergtall på området.

2.3.17 Ragnar Johansson

Han arbetade tidigare som naturparkmästare på Halmstads kommun och är upphovsman till Prins Bertils stig. Det aktuella områdets ekonomiska värde är negativt, dvs. vid avverkning täcker inte kostnad för flis, kostnad för transport och bortforsling.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Bergtall planterades i början av 1900-talet för att binda sand. Bergtall växer snabbt och lägger sig ner som en matta av stammar. En brand sprider sig i barrskog jämfört med lövskog. För att förhindra bränder borde bergtall tas bort på en yta på 30 meter från tomterna. Bergtall är en invasiv art som inte ska återplanteras.

2.3.18 Anders Larsson

Han arbetar som maskinist på Slättåkra Trädgårdsanläggning AB. Han rev byggnaden på Älgvägen 19 tillsammans med Kristofer Ejnarsson.

En människa gick förbi med huggarkläder, dvs. grövre arbetskläder. Han vet inte vad denna människa gjorde på fastigheten.

Åklagarna har läst upp och åberopat följande utdrag ur polisförhör med Anders Larsson den 18 september 2018:

”Observerade du någon person i området väster om fastigheten Tylösand 2:88 på Älgvägen 19? Ja, att det var folk, men ingen som jag kände. De fällde träd, men inga jag kände.”

Har han sagt detta i förhör, så stämmer det. Det var folk som fällde träd. Han fokuserade på huset. Det var en till två personer och de hade någon form av motorredskap.

Åklagarna har läst upp och åberopat följande utdrag ur polisförhör med Anders Larsson den 18 september 2018:

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

”När du säger att Jan pratar med männen ute i skogen, kan du beskriva det? Jan gick neråt där, mot markeringen nummer 1 på drönarbilden, och sedan stod de still. Men vad de pratar om vet jag inte, men antagligen om träden.”

Han kan inte svara på om de pratade. Han har inga minnesbilder om hur det var idag. Hans minnesbild var tydligen bättre när han hördes av polisen. Sven-Anders Arvidson kom med sin traktor när ingen annan var kvar och växtligheten var fälld.

2.3.19 Johan Östberg

Johan Östberg är docent och har en doktorstitel inom landskapsplanering. Från början var han landskapsingenjör och har därför arbetat med den praktiska sidan av landskapsarkitekturarbetet. Han är även certifierad arborist.

Halmstads kommun gav honom i uppdrag att beräkna återanskaffningskostnaden för olovligt fällda träd på fastigheten Tylösand 2:1.

Han är grundare till Alnarpsmodellen som är en modell som förklarar prissättning på träd som inte finns i en produktionsskog. Hur mycket ett träd kostar är en svår fråga.

Kommunen gav honom områdets storlek. Han gjorde totalt fyra besök på fastigheten. Det första besöket var hösten 2018 när avverkningen nyligen skett. Det kunde han konstatera utifrån tillväxten på en stubbe. Utifrån bilden på ett traktorslöp med stockar går det att se att stockarna nyligen hade fällts eftersom barren satt kvar, bladen var gröna och snittytan hade ingen påväxt.

För att bedöma området använde han flygfoton och satellitbilder. Satellitbilderna visade struktur och form på träden. Utifrån satellitbilderna kunde han räkna att det hade funnits i alla fall 260 stycken träd på området. Vid hans första besök

uppfattade han inte att det fanns bergtall i området. Efter ett kompletterande besök konstaterade han att bergtall hade funnits där. Träden är planterade, vilket han kan avgöra utifrån formen på träden. Det fanns i princip inga fröplanterade bergtallar. Definitionsmässigt är det ett träd om stamomkretsen är mer än 10 cm.

Det gick inte att avgöra hur många träd som hade funnits inom området på grund av stubbfräsning. Han fick därför använda sig av den vedertagna metoden med provytor. Valet av provytor är helt avgörande för beräkningen och ska återspegla området. Vid ett kompletterande besök la han till en provyta 4 som var mer representativ för området. Den provytan valdes dock inte eftersom den gav ett mycket högt återanskaffningsvärde. Utifrån provytorna går det att få fram vad träden i varje provyta skulle kosta att köpa in från en plantskola. Den provyta som valdes hade lägst återanskaffningskostnad.

Genom fem års kontraktsodling av träd hade området gått att återställa för runt 20 miljoner kronor. Bergtall växer långsammare och är därför dyrare än vanlig tall. I den slutliga versionen använde han bergtall, varför återanskaffningskostnaden blev högre än tidigare versioner.

En invasiv art innebär att människan har flyttat en art från en plats till en annan plats. Arten konkurrerar ut den inhemska foran. Hur invasiv en art är beror på hur länge arten varit på platsen och hur många individer det finns på platsen. Bergtall frösår sig inte på denna plats.

2.3.20 Dani Mladoniczky

Han arbetar som arborist sedan 15 år. Han arbetar uteslutande med bl.a. trädbedömning, inventeringar och ekonomisk bedömning. Han fick en förfrågan från Halmstads kommun om att granska Johan Östbergs rapport från den 19 januari 2020. Han har gjort flera värderingar med samma metod som Johan Östberg. I detta

fall förstod han Johan Östbergs tillvägagångssätt och hittade inga felaktigheter avseende det ekonomiska beloppet. Värderingen följde metodens modell. Han var inte på plats på fastigheten.

2.3.21 Ann-Charlotte Abrahamsson

Hon arbetar som kommunekolog på Halmstads kommun. Bergtall planterades för att binda sand. Bergtall är konkurrenskraftig eftersom den kan leva på nästan ingenting. I det aktuella området har bergtall inte samma förutsättningar att bli invasiv då lövskog finns runtomkring. Det finns inga dokumenterade höga naturvärden i området.

2.3.22 Lars Lindström

Han bor granne med Älgvägen 19. Han hade nyckel till huset på Älgvägen 19 under den förrförra ägaren till Älgvägen 19:s tid. Han passade ibland huset. Den ägaren ville få bättre utsikt från sin balkong och tog därför ner träd väster om fastigheten år 2009. När han kontrollerade området såg han att träd på en och en halv meter hade lämnats kvar. Han tog foton och skickade till ägaren. Han stod på marknivå när han tog bilder från Älgvägen 19 ut mot havet. Personen som avverkat kom tillbaka och avverkade resterande träd.

2016 tog han bilder från sin fastighet mot Älgvägen 19 när han stod på cykelbanan på Älgvägen.

2.3.23 Torgny Gunnarsson

Han arbetar på Forum Fastighetsekonomi AB och är civilingenjör. Han är auktoriserad värderare och har arbetat med värdering sedan 1990-talet. Han har på uppdrag av åklagarna gjort ett utlåtande om fastigheten på Älgvägen 19 och om dess förändrade marknadsvärde.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Utsikt är en primär värdemätare. Havsutsikt kostar pengar. Han utgick från att fastigheten bjöds ut öppet för 16,5 miljoner kronor och att fastigheten skulle styckas av. Han visste inte att Älgvägen 11, som inte kunde få havsutsikt, ägdes av Jan Widikson.

2.3.24 Dag Magnusson

Han är ägare av Skånegårdar AB som är specialiserat på skog och jordbruksfastigheter. Han har på uppdrag av Jan Widikson gjort ett utlåtande angående avskogning på fastigheten Tylösand 2:1.

Skogen är planterad som en skyddsskog. Den avverkade skogens bruttovärde är 12 500 kronor, vilket är en hög bedömning med tanke på att mycket av veden flisades. Det finns ingen risk för sandflykt då undervegetationen på icke avverkade områden är väl underbyggd och ny växtlighet binder marken på det avverkade området. Att etablera stora vuxna träd kommer te sig tämligen komplicerat på grund av att jorden inte är vattenhållande. På området råder kraftiga vindförhållanden. Det går att återetablera vegetationen med 500 nya plantor som inklusive tillsyn i fem år skulle kosta 55 000 kronor. Området har en låg bonitet. Uppskattningsvis skulle det ta 30-50 år för en tall att bli fem meter hög.

2.3.25 Jan Persson

Han är delägare i Jaeger & J:son och fastighetsekonom. Han har på uppdrag av Widiks börs AB gjort ett utlåtande om huruvida fastigheten på Älgvägen 19 fått någon förändring i marknadsvärde på grund av avverkning.

Röjningen av skogsområdet påverkade inte sjöutsikten i nämnvärd betydelse eller hade i vart fall ingen påverkan på marknadsvärdet. Utsikten från andra våningen hade funnits ändå. Angående Torgny Gunnarssons utlåtande kan sägas att havsutsikt påverkar, men inte vid en marginell förändring.

2.3.26 Jeanette Erlandsson

Hon arbetar som naturvårdshandläggare på Länsstyrelsen i Hallands län sedan 20 år. Hon arbetar främst som samordnare för länsstyrelsens åtgärdsprogram för hotade arter. I kustnära sandmarker finns många hotade arter. 2007 tillfrågades Halmstads kommun om röjning på dynhedarna. Kommunen arbetade med ett projekt om förflyttning av sand och ville därför inte göra dynröjningar. Jessica Gunnarsson är den som har kontakt med kommunen idag.

2.3.27 Jessica Gunnarsson

Hon arbetar som naturvårdshandläggare på Länsstyrelsen i Hallands län sedan 2010. Inom åtgärdsprogrammet för hotade arter arbetar länsstyrelsen med att skapa livsmiljöer för dessa arter, vilket sker genom att igenväxning grävs bort och naturbränning utförs främst av vresros, bergtall och lövsly. Länsstyrelsen upprättar naturvårdsavtal med markägaren. Hon deltog på ett möte med Halmstads kommun där syftet var att gå igenom en åtgärdsplan för kommunens marker med naturvårdsavtal och andra marker med hotade arter utan naturvårdsavtal. Inget naturvårdsavtal avseende Tylösand kom till stånd, vilket kan bero på olika prioriteringar från länsstyrelsen och kommunens sida. Det är inte säkert länsstyrelsen hade haft möjlighet att betala för åtgärderna i Tylösand.

2.4 Domskäl

2.4.1 Bakgrund

Widiks börs AB, som är ett av Jan Widikson kontrollerat bolag, förvärvade den 17 november 2017 fastigheten Halmstad Tylösand 2:88 med adress Älgvägen 19 i Halmstad för en köpeskilling om 16,5 miljoner kronor. Fastigheten var vid tiden för köpet bebyggd med ett äldre bostadshus.

Jan Widiksons avsikt vid köpet var att riva det befintliga huset på fastigheten och bygga ett nytt bostadshus, varför han för Widiks börs AB den 20 december 2017

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

ansökte om rivningslov hos Halmstads kommun. Den 22 januari 2018 beviljade kommunen rivningslov.

Fastigheten Halmstad Tylösand 2:88 gränsar till en av kommunen ägd fastighet Halmstad Tylösand 2:1 med en areal på 130 2582 kvadratmeter. På kommunens fastighet, som löper ned till stranden och havet, finns en strandskog som ursprungligen planterades med bergtall någon gång på 1800-talet i syfte att hindra sandflykt.

Den 1 oktober 2018 gjordes en polisanmälan om att Jan Widikson låtit avverka skog på kommunens fastighet i ett område som ligger mellan fastigheten Halmstad Tylösand 2:88 och havet. Kommunen har uppmätt det avverkade området till 1 904,05 kvadratmeter. Av en drönarbild tagen över de berörda fastigheterna den 23 maj 2018 framgår att området på kommunens fastighet då ännu inte var avverkat men att alla träd utom ett hade fällts på bolagets fastighet.

Foton som tagits från Älgvägen i juni 2018 visar att det aktuella området på kommunens fastighet inte heller vid den tidpunkten hade avverkats. Då fanns det inte någon havsutsikt från gatan.

Av foton som tagits från gatan den 19 augusti 2018 framgår att ett område på kommunens fastighet då var avverkat och att havet syntes från gatunivån på Älgvägen 19. På fastigheten Halmstad Tylösand 2:88 fanns maskiner med Slättåkra Trädgårdsanläggning AB:s logotype. Byggnaderna på bolagets fastighet var då till hälften rivna. På några foton syns en röd traktor med släp och kran. Vid sidan av traktorn och på dess släp fanns virke och ris. Traktorn tillhör Sven-Anders Arvidsson.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19



Drönarbild tagen över det avverkade området den 23 november 2018, s. 155 i förundersökningen.



Bild från Google Maps Street View. Bilden är tagen i juni månad 2018 som visar del av Älgvägen 19 ut mot havet, s. 143 i förundersökningen.



Bild tagen av vittnet Christan Holm den 22 oktober 2019, s. 732 i förundersökningen.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

2.4.2 Det är bevisat att det på ett område om ca 1 904 kvm olovligen avverkats, samlats ihop och forslats bort minst 260 träd under sommaren fram till den 3 september 2018

Åklagarna och Halmstads kommun har påstått att det under tiden den 29 maj till den 3 september 2018 på ett område om 1 904 kvm inom kommunens fastighet uppsåtligen och olovligen har avverkats, samlats ihop och bortforslats ett stort antal träd, minst 302 stycken.

Tingsrätten inleder med att det är klarlagt att avverkningen, ihopsamlandet och bortforslingen av träden skett olovligen.

Det har invänts att området inte uppgår till det angivna 1 904 kvm.

Johanna Isaksson, Mariell Arousell och Patrik Cederleuf vid Halmstads kommun har vittnat om hur de mätte ut det avverkade området. Patrik Cederleuf har uppgett att han jämförde det kalhuggna området med flygfoton och satte ut mätpunkterna utifrån det. För att vara extra försiktig minimerade han under arbetets gång området med 20 procent, vilket förklarar att områdets omfattning har ändrats i de rapporter som Johan Östberg upprättat åt kommunen. Johanna Isaksson har berättat att de använde en GPS för att ringa in området och att det inte finns någon anledning att tvivla på att området är korrekt inringat utifrån angivna koordinater.

Det har inte framkommit något som tyder på att Johanna Isaksson, Mariell Arousell och Patrik Cederleuf medvetet skulle lämna felaktiga uppgifter. Tingsrätten, som finner vittnesmålen trovärdiga och tillförlitliga, finner att det avverkade området uppgår till det av kommunen uppmätta området om ca 1 904 kvadratmeter.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Tingsrätten övergår till att pröva om åklagarna och Halmstads kommun bevisat att det olovligen har avverkats, samlats ihop och bortförslats ett stort antal träd, minst 302 stycken.

Av flygfoton som tagits 2008 och 2010 framgår - när de jämförs med varandra - att ett område närmast väster om tomtgränsen till fastigheten Halmstad Tylösand 2:88 avverkades någon gång under tiden 2008-2010. De foton som vittnet Lars Lindström tog 2009 synes avse detta område. Lars Lindström, som är boende på Älgvägen och hade uppdraget att se till fastigheten åt dess dåvarande ägare, har vittnat om han tyckte att de till hälften kapade träden såg illa ut och han kontaktade därför dåvarande ägare, som lät ta ned och transportera bort trädstammarna.

Av flygfoton från 2015 och 2017 framgår att det område som är aktuellt i detta mål var bevuxet med träd som hade gröna trädkronor. Johan Östberg, som är certifierad arborist och docent inom landskapsplanering, har vittnat om att han utifrån flygfotona kunnat se i vart fall 260 träd på området. Med träd menar han växtlighet som har mer än 10 cm i stamomkrets. Han har vidare berättat att träden med mörkgrön nyans på fotona varit barrträd och att träden med ljusare nyanser varit lövträd. När det gäller områdets storlek har Johan Östberg uppgett att kommunen har gjort en försiktig inringning av det avverkade området. Han har besökt platsen vid fyra tillfällen och upprättat rapporter till kommunen med värdering av återanskaffningskostnaden för avverkade träd. Anledningen till att hans beräkning grundats på innehållet i provytor som i huvudsak varit belägna utanför det avverkade området har han förklarat med att stubbarna från de avverkade träden avlägsnats genom stubbfräsning.

Det har inte framkommit skäl att ifrågasätta vad Johan Östberg berättat i nämnda delar eller tillförlitligheten av uppgifterna. Tingsrätten, som godtar Johan Östbergs

definition av träd, finner därmed att det är bevisat att i vart fall 260 träd har avverkats, samlats ihop och forslats bort.

Det finns dock ingen närmare utredning om de tallar som avverkats var ursprungligen planterade bergtallar eller självsådda bergtallar eller självsådda tallar och lövträd. Det saknas vidare utredning om vilken kondition de avverkade träden hade innan avverkningen. Det kan därför inte uteslutas att de sedan tidigare var delvis tuktade eller beskurna av människohänder. Flygbilderna över området och foton från Älgvägen in mot området visar dock att det var en grön och levande vegetation med ett stort antal träd.

2.4.3 Det är inte bevisat att Jan Widikson, Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson utfört den olovliga avverkningen tillsammans och i samråd eller samförstånd, varför åtalet för grov skadegörelse mot dem ska ogillas

Åklagarna och Halmstads kommun har påstått att det är Jan Widikson, Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson som tillsammans och i samråd eller samförstånd uppsåtligen och olovligen avverkat, samlat ihop och forslat bort träden.

Jan Widikson, Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson har samtliga förnekat gärningen.

Åklagarna har inte lagt fram någon direkt bevisning i form av vittnesbevisning eller teknisk bevisning som visar vem eller vilka som utfört avverkningen. Frågan är om den i målet presenterade indirekta bevisningen är tillräcklig för att finna att det är ställt utom rimligt tvivel att Jan Widikson, Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson handlat på sätt åklagarna och Halmstads kommun i första hand påstår.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Jan Widikson har uppgett att han uppdragit åt en mansperson, ingen av de tilltalade i målet, att röja upp på kommunens fastighet, på det område som avverkades, och att denne person gjorde mer än vad han hade i uppdrag att göra samt att detta skedde innan byggnaderna revs på bolagets fastighet.

Jonas Angel, som är ställföreträdare för Slättåkra Trädgårdsanläggning AB, har berättat att Jan Widikson utöver uppdraget att riva byggnaderna på fastigheten ville att de skulle samla upp ris som låg på marken utanför tomten och att han i samråd med Kristofer Ejnarsson, som arbetade med rivningen av byggnaderna, föreslog Jan Widikson att Sven-Anders Arvidsson skulle anlitas för att skota ut riset.

Sven-Anders Arvidsson har berättat att han anlidades av Slättåkra Trädgårdsanläggning AB att skota fram riset, att han utförde arbetet och att han därefter skickade en faktura till bolaget.

Jan Widiksons först i tingsrätten lämnade förklaring om att han uppdragit åt en ensam person, som han inte vill namnge, att röja upp på kommunens fastighet är sådan att den kan ifrågasättas.

Den omständigheten att avverkningen på kommunens fastighet skedde i nära anslutning till att Slättåkra Trädgårdsanläggning AB utförde rivningen av byggnaderna på bolagets fastighet och att Slättåkra Trädgårdsanläggning AB även åtog sig att skota ut den avverkade vegetationen från kommunens fastighet talar i viss mån för att Jonas Angel och Jan Widikson har handlat tillsammans och i samråd eller samförstånd kring avverkningen. En annan omständighet som talar i samma riktning är att polisen under förundersökningen påträffat foton över det avverkade området med havet i blickfånget som tagits den 23 augusti 2018 med Jonas Angels mobiltelefon och som skickats till Jan Widiksons telefon. Tingsrätten

finner emellertid att dessa omständigheter inte är så graverande för de tilltalade att de styrker vad åklagarna påstår.

Åklagarna har alltså inte bevisat att de tilltalade deltagit i avverkningen eller att de på annat sätt har handlat i medgärningsmannaskap med varandra. Åtalet för grov skadegörelse mot Jan Widikson, Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson ska därför ogillas.

2.4.4 Det är inte bevisat att Jan Widikson utfört den olovliga avverkningen, samlat ihop och forslat bort träden, varför åtalet för grov skadegörelse och egenmäktigt förfarande mot honom ska ogillas

Det har inte presenterats någon bevisning som styrker åklagarnas påstående att Jan Widikson avverkat, samlat ihop och forslat bort ett stort antal träd. Åtalet mot Jan Widikson för grov skadegörelse och egenmäktigt förfarande ska därför ogillas.

2.4.5 Det är inte heller bevisat att Jan Widikson uppdragit åt Jonas Angel att utföra den olovliga avverkningen eller att Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson tillsammans och i samråd eller samförstånd utfört den olovliga avverkningen, varför även åtalet mot Jan Widikson för anstiftan av grov skadegörelse och åtalet mot Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson för grov skadegörelse ska ogillas

Tingsrätten konstaterar att det inte lagts fram bevisning som styrker åklagarnas påstående att Jan Widikson uppdragit åt Jonas Angel att utföra den olovliga avverkningen eller att Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson tillsammans och i samråd eller samförstånd uppsåtligen och olovligen utfört avverkningen. Åtalet mot Jan Widikson för anstiftan av grov skadegörelse såvitt avser Jonas Angel och åtalet mot Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson för grov skadegörelse ska därför också ogillas.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

- 2.4.6 Det är inte heller bevisat att Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson tillsammans och i samråd eller samförstånd förmått eller främjat annan att utföra avverkningen, varför åtalet mot Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson för anstiftan av eller medhjälp till grov skadegörelse ska ogillas

Det har inte heller lagts fram bevisning som styrker att Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson tillsammans och i samråd eller samförstånd förmått eller främjat annan att utföra avverkningen. Åtalet för anstiftan av grov skadegörelse mot Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson ska därför ogillas. Tingsrätten gör samma bedömning när det gäller påståendet om medhjälp till grov skadegörelse.

- 2.4.7 Jan Widikson har uppsåtligen förmått annan till att avverka träd på kommunens mark

Jan Widikson har erkänt att han uppdragit åt en mansperson, ingen av de tilltalade i målet, att röja upp på kommunens fastighet, på det område som avverkades. Han har sedan i efterhand konstaterat att denne röjt mer än vad han har haft i uppdrag att göra. Jan Widikson har inte velat namnge denne person.

Vid bedömningen av om Jan Widiksons förklaring är rimlig och har sådan substans att den är värd att beakta bör man kunna kontrollera uppgiften mot övriga utredda omständigheter i målet. Det går inte att bortse från att Jan Widikson tidigare lagförts för att ha olovligen avverkat träd utanför sin bostadsfastighet på Älgvägen 25. Han måste därför vara väl förtrogen med vikten av att inte olovligen avverka träd på annans mark.

Tingsrätten bedömer att Jan Widiksons invändning att hans uppdragstagare gått utanför sitt uppdrag och avverkat allt på eget bevåg utan instruktioner från Jan Widikson är så osannolik att den kan lämnas utan avseende. Resultatet av det utförda arbetet var ett kalhuggt område där till och med merparten av stubbarna från de avverkade träden frästs bort från marken. Det går inte heller att bortse från att

avverkningen medförde att man på fastighetens Halmstad Tylösand 2:88 markplan fick havsutsikt, vilket men inte tidigare hade.

Det sagda innebär att åklagarnas påstående om att Jan Widikson uppsåtligen och olovligen förmått annan till att på kommunens mark avverka ett stort antal träd är styrkt.

2.4.8 Jan Widikson ska dömas för anstiftan av skadegörelsebrottet
Jan Widikson har argumenterat för att nettovärdet av den avverkade vegetationen var negativt med beaktande av kostnaderna för bortforsling av stammar och ris varför kommunen inte lidit någon ekonomisk skada.

Innan tingsrätten tar ställning till om kommunen lidit en ekonomisk skada konstateras att skadegörelse i och för sig inte förutsätter att målsäganden lidit en ekonomisk skada. Det är tillräckligt att gärningsmannen förstört eller skadat egendom till men för annans rätt samt att det gjorts uppsåtligen. Med annans rätt avses dock inte allemansrätt.

Bestämmelserna om skadegörelse skyddar t.ex. estetiska värden och andra intressen som kan anses värdefulla för ägaren. I detta fall handlar det om olovlig avverkning av en del av en sammanhängande strandskog på kommunens mark i ett naturskönt område som är beläget utmed havet och som är viktigt för friluftslivet. Avverkningen har delvis ändrat områdets karaktär, vilket är att anse som men för kommunens rätt.

Av utredningen framgår att den avverkade strandskogen var viktig och hade anlagts för att förhindra sandflykt. Därtill hade den till funktion att hindra privatisering, bevara den biologiska mångfalden, samt att fungera som spridningskorridor och rekreativt promenadstråk. Träden bidrar till bättre luftkvalité. Trädens rötter binder

vatten vilket påverkar dagvattenhanteringen och minskar risken för översvämningar.

Avverkningen av strandskogen är ett ingrepp i naturen. Platsen är nu ett onaturligt avbrott i vegetationen. Den anlagda strandskogen har inte endast funnits för att försköna naturbilden utan har även haft en viktig funktion för det geografiska området. Den biologiska mångfalden är ett allmänintresse som kommunen ansvarar för.

Avverkningen har försvårat uppfyllandet av dessa strävanden i området. På en plats några hundra meter norr om fastigheten förekommer problem med vattenansamlingar. Det finns ökad risk för att motsvarande problem efter skövlingen ska uppstå på eller i anslutning till fastigheten, i synnerhet i samband med ovanlig väderlek.

Utöver att hindra sandflykt fyller strandskogen flera andra viktiga funktioner för kommunen. Eftersom strandskogen är relativt liten och ligger i tätbebyggt område är skogslevande varelser beroende av att det finns så stora sammanhängande partier strandskog som möjligt som de kan röra sig ostört i.

Stranden i Tylösand är extremt välbesökt av turister sommartid. Mellan strandskogen och stranden går den populära vandringsleden Prins Bertils stig. Det rör sig mycket människor i området. Det avbrott i strandskogens linje som skövlingen givit upphov till har förstört områdets karaktär.

Kommunens mark tillhör alla kommunmedlemmar. Strandskogen motverkar privatisering på så sätt att den försvårar för grannfastigheternas ägare att ta marken i anspråk som om den tillhörde dem. Efter avverkningen är intrycket att

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

grannfastigheterna är större än vad de egentligen är, vilket i sin tur avskräcker folk från att utnyttja sin grundlagsskyddade allemansrätt och vistas i området.

Fastighetens värde för kommunen har minskat till följd av avverkningen. I en hypotetisk situation där kommunen hade sålt fastigheten till någon annan i motsvarande ställe, som avsett att använda marken på samma sätt, hade försäljningspriset naturligen blivit lägre till följd av skövlingen. Värdeminskningen är alltså objektiv. Någon handel med fastigheter av detta slag förekommer av naturliga skäl dock inte, och fastigheten kan därför inte åsättas något marknadsvärde.

Mot bakgrund av det anförda har Jan Widikson uppsåtligt förmått annan person att begå ett skadegörelsebrott, oavsett om kommunen har lidit en ekonomisk skada. Jan Widikson ska därför dömas för anstiftan av skadegörelse. Tingsrätten kommer i ett senare avsnitt bedöma hur skadegörelsen ska rubriceras.

2.4.9 Skadeberäkningen bör grundas på fastighetens minskade försäljningsvärde

Tingsrätten övergår nu till att pröva om kommunen lidit en ekonomisk skada och hur den i så fall ska beräknas, vilket har betydelse för brottets rubricering och bedömningen av skadestånd till kommunen.

Skadestånd med anledning av sakskada omfattar ersättning för bl.a. sakens värde eller reparationskostnad och värdeminskning (5 kap. 7 § 1 skadeståndslagen). När en sak har gått helt förlorad, har den skadelidande alltså rätt till full ersättning för sakens värde. Enligt motiven till skadeståndslagen ska värdet bestämmas enligt allmänt tillämpliga principer och exempelvis kan försäljnings- eller återanskaffningsvärdet läggas till grund för beräkningen.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Enligt uttalanden i den juridiska litteraturen ska sakens värde som huvudregel svara mot återanskaffningskostnaden. Att återanskaffningskostnaden läggs till grund för skadeståndsberäkningen anses också vara det vanligaste. Ersättningen bestäms då med ledning av vad det kostar att köpa ny egendom av samma slag som den skadade med avdrag för bl.a. ålder och bruk. Som ett alternativ till återanskaffningskostnaden anges att skadeståndet kan beräknas med utgångspunkt i sakens försäljningsvärde.

Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2015 s. 199 uttalat att värdet av olovligen avverkade träd som representerar mer än ett vedvärde i första hand bör beräknas med ledning av återanskaffningskostnaden. Värdet bestäms då med ledning av vad det kostar att köpa och etablera nya träd av samma slag som de skadade. Denna metod förutsätter dock att de avverkade träden är möjliga att ersätta och enligt Högsta domstolen får det anses tillräckligt att likvärdiga träd kan anskaffas. Om det inte är möjligt att anskaffa likvärdiga träd får ersättningen i stället beräknas på fastighetens minskade försäljningsvärde. Av nämnda rättsfall framgår att värderingen av skador på växande träd i hög grad är beroende av förhållandena i det enskilda fallet. Enligt Högsta domstolen blir det aktuellt att tala om ersättningsträd främst när de skadade träden är planterade, kanske för att pryda fastigheten och förhöja platsens skönhet eller för att avskärma fastigheten från omgivningen. Normalt krävs att det är fråga om skada på relativt unga träd, så att nya plantor av ungefär samma storlek kan skaffas. Det är betydligt svårare att anskaffa träd för att ersätta självsådda träd som har utvecklats naturligt under lång tid. I sådana fall framstår det inte som praktiskt genomförbart att skaffa träd som i egentlig mening är likvärdiga med de avverkade. Det är därmed inte möjligt att beräkna ersättningen med ledning av återanskaffning, som inte kan ske. Skadeståndsberäkningen får då i stället grundas på fastighetens minskade försäljningsvärde.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Enligt åtalet har avverkningen orsakat Halmstads kommun skador på minst 20 miljoner kronor, vilket belopp är framräknat utifrån återanskaffningskostnaden för likvärdiga träd.

Det är utrett att strandskogen ursprungligen planterades med bergtall på 1800-talet i syfte att hindra sandflykt. Utredningen i målet visar att det fanns bergtallar på det avverkade området innan avverkningen men att det även fanns lövträd som var självsådda. Flertalet av bergtallarna torde ha haft en avsevärd ålder. Utifrån ett fotografi i förundersökningen på en av de kapade stammarna av bergtall har Sven-Anders Arvidsson, som skotade området, berättat att årsringarna på trädet visade att det var 140 år gammalt. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att varken de gamla planterade bergtallarna, självsådda bergtallar eller de självsådda lövträden är möjliga att ersätta genom återanskaffning med likvärdiga träd. Återanskaffningskostnaden kan således inte läggas till grund för en bedömning av skadan i detta fall.

Frågan blir då om fastighetens minskade försäljningsvärde kan läggas till grund för en bedömning av skadans storlek. Det är fråga om en kommunalägd fastighet som sannolikt aldrig kommer att bli föremål för försäljning på den öppna marknaden.

Jan Widikson har argumenterat för att kommunen inte lidit någon ekonomisk skada med beaktande av områdets storlek i relation till hela strandskogens och hela fastighetens area som uppgår till 130 hektar. Till stöd härför har han åberopat ett yttrande av Dan Magnusson, registrerad fastighetsmäklare och ägare till Skånegårdar AB, enligt vilket marknadsvärdet på kommunens fastighet inte påverkats av den mycket begränsade avskogningen. Dan Magnusson har beräknat att kostnaden för återplantering av området kan beräknas till 55 000 kronor, vilket belopp innefattar tillsyn i fem år.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

I det ovan nämnda rättsfallet har Högsta domstolen uttalat att den påvisbara minskningen av fastighetens värde kan bli förhållandevis liten eller ingen alls i ett fall som det förevarande och för att materiellt otillfredställande resultat ska kunna undvikas måste det finnas utrymme för en uppskattning av skadan efter skälighet i sådana fall. Även den bedömningen ska göras på objektiva grunder och med utgångspunkt i vad som allmänt sett kan antas påverka fastighetsvärdet i ett särskilt fall. I det fall Högsta domstolen hade att bedöma var det fråga om fyra självsådda tallar som avverkats i en villaträdgård. Den yngsta tallen var ungefär 65 år och den äldsta ungefär 115 år. Tallarnas höjd var 15-20 meter. Det fanns ingen utredning om försäljningsvärdet på fastigheten. Högsta domstolen uppskattade minskningen av värdet på fastigheten till 30 000 kronor. Till det beloppet lades värdet av den ved som gått förlorad om 3 600 kronor. De omständigheter som Högsta domstolen beaktade vid bedömningen var bl.a. att det fanns flera andra träd vid den plats där den olovliga avverkningen hade genomförts och att avverkningen inte lett till att fastighetsdelen låg helt oskyddad men att den skapat en öppning bland träden samt på det sättet för lång tid framöver förändrat en del av fastighetens utseende och påverkat den naturliga växtlighet som bevarats.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har i en dom meddelad den 28 februari 2018 (T 2010-17) prövat en fråga om skadestånd för fyra olovligen fällda träd på en kommunal fastighet som utgjorde ett natur- och rekreationsområde. Hovrätten fann att det inte med säkerhet var möjligt att bedöma vilken inverkan på fastighetens försäljningsvärde som förlusten av träd hade haft. Någon utredning i den delen hade inte heller presenterats. Av den utredning som fanns kunde slutsatsen dras att området var att betrakta i objektivet hänseende som naturskönt. Genom avverkningen av träden fick fastighetens försäljningsvärde i någon mån ha minskat. Hovrätten fann därför att det fanns förutsättningar för en skälighetsuppskattning i enlighet med Högsta domstolens ställningstagande i NJA 2015 s. 199. De avverkade träden hade stått i skogskanten i anslutning till andra träd och det hade

inte framkommit att de innan avverkningen fyllde någon särskilt värdefull avskärmnings- eller skyddsfunktion för den visuella uppfattningen av landskapet. Att träden däremot fyllt en funktion som en del av ett tätortsnära rekreationsområde var dock klart. Hovrätten uppskattade att den skäligen minskningen i fastighetens försäljningsvärde inte översteg vad kommunens motpart hade medgett i denna del, dvs. 30 000 kronor.

Åklagarna och Halmstads kommun har anfört att för det fall återanskaffningskostnaden inte kan läggas till grund för skadeberäkningen har rätten att uppskatta skadan efter skälighet på sätt som framgår av Högsta domstolens nämnda avgörande.

Tingsrätten konstaterar att det i målet inte finns någon utredning om fastighetens försäljningsvärde. Dag Magnusson har bedömt att fastighetens värde inte har minskat till följd av avverkningen, men hans bedömning synes vara grundad på den avverkade skogens beskaffenhet och områdets ringa betydelse som produktiv skogsmark samt fastighetens låga produktionskapacitet i övrigt. I denna värdering har inte alls beaktats att området är en del av ett natur- och rekreationsområde samt att dess karaktär har förändrats genom den gjorda avverkningen. Området är att betrakta i objektivt hänseende som naturskönt. Genom avverkningen av det stora antalet träd får fastighetens värde anses ha minskat. Tingsrätten finner därför att skadan får uppskattas efter skälighet.

Vid skälighetsbedömningen utgår tingsrätten från att minst 260 träd har avverkats och att avverkningen har skapat en lucka i den annars sammanhängande strandskogen. Luckan löper från bolagets fastighet ned till sanddynorna och Prins Bertils stig, vilken är en promenadstig som går utmed stranden och som är väl frekventerad av besökare i området. Vid företagen syn på platsen har rätten kunnat konstatera att det avverkade området inte syns direkt från stigen då det delvis är dolt

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

av en klippställ. Om man går upp några meter ovanför stigen syns hela det kalhuggna området och det nya huset som håller på att uppföras på bolagets fastighet. Från denna vy märker man att områdets karaktär har förändrats av avverkningen. Den byggnad som är under uppförande på bolagets fastighet upplevs då ligga nära stranden.

På det omstridda området har skogsbeståndet avverkats helt. Den olovliga avverkningen har lett till att fastighetsdelen ligger helt oskyddad och har för lång tid framöver förändrat en del av fastighetens Halmstad Tylösand 2:1 utseende och påverkat den naturliga växtlighet som bevarats.

Det saknas närmare utredning om vilken kondition de avverkade träden hade före avverkningen, hur stora de var och hur många träd som fanns av varje sort. Dessa omständigheter påkallar att försiktighet iakttas vid skälighetsuppskattningen av skadans storlek och fastighetens minskade värde. Jämfört med de nämnda avgörandena från Högsta domstolen och Hovrätten över Skåne och Blekinge - i vilka värdeminskningen uppskattades till 30 000 kronor för fyra avverkade träd - finns det alltså skäl att i detta fall göra en försiktigare bedömning.

Med beaktande av de nämnda omständigheterna finner tingsrätten att värdeminskningen på kommunens fastighet kan uppskattas till 500 000 kronor.

2.4.10 Jan Widiksons handlande ska bedömas som anstiftan av grov skadegörelse

Som tingsrätten kommit fram till ovan har Jan Widikson uppsåtligt förmått en annan okänd person att olovligt avverka träden på kommunens fastighet. Jan Widikson har därmed anstiftat ett skadegörelsebrott. Åklagarna och Halmstads kommun har påstått att skadegörelsebrottet bör bedömas som grovt med hänsyn till

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

att det blivit skador för kommunen samt att brottet skett i syfte att förbättra havsutsikten från bolagets fastighet.

Tingsrätten har i avsnittet 2.4.9 funnit att kommunens ekonomiska skada uppgår till 500 000 kronor.

Utredningen i målet visar vidare att havsutsikten från Älgvägen 19 förbättrats genom avverkningen. Före avverkningen fanns ingen havsutsikt från markplan på fastigheten, men efter avverkningen kan havet ses från markplan. I detta sammanhang vill tingsrätten framhålla att de foton som Lars Lindström tagit, vilka åberopats av Jan Widikson till stöd för att det fanns havsutsikt från markplan på Älgvägen även före avverkningen, av allt att döma är tagna från balkongerna i andra våningsplanet på Lars Lindströms villa och i det rivna huset på Älgvägen 19. Omständigheterna talar därför starkt för att Jan Widiksons syfte med avverkningen var att förbättra havsutsikten från fastigheten på Älgvägen 19. En sådan omständighet är också att Jan Widikson tidigare avverkat träd på kommunens mark väster om hans fastighet på Älgvägen 25 och lagförts för det.

Vid syn på platsen har tingsrätten kunnat konstatera att båda fastigheterna på Älgvägen 19 och 25 har havsutsikt från markplan men att så inte är fallet med de intilliggande fastigheterna på Älgvägen.

Mot denna bakgrund finner tingsrätten att Jan Widiksons uppsåt var att avverka träd och annan vegetation på det aktuella området för att få bättre havsutsikt från bolagets fastighet.

Med hänsyn till skadans storlek och att skadegörelsen syftat till att förbättra havsutsikten från bolagets fastighet finner tingsrätten att brottet att bedöma som grovt. Jan Widikson ska därför dömas för anstiftan av grov skadegörelse.

2.4.11 Sven-Anders Arvidsson har objektivt gjort sig skyldig till egenmäktigt förfarande men ska inte dömas för detta brott

Det är utrett att Sven-Anders Arvidsson anlätades av Jonas Angel för att skota trädstammar och ris, att han genomförde uppdraget och att han därefter fakturerade Slättåkra Trädgårdsanläggning AB för det utförda arbetet. Det är inte visat att Sven-Anders Arvidsson fällde några träd på kommunens fastighet.

De fällda träden och riset härrörde från den olovliga avverkningen på kommunens fastighet och tillhörde kommunen. Träden och riset låg på kommunens fastighet. Sven-Anders Arvidsson rubbade kommunens besittning av de fällda träden och riset när han samlade ihop detta för att det skulle transporteras bort från fastigheten.

Sven-Anders Arvidsson har även vidgått att han i samråd med Kristofer Ejnarsson fraktade de fällda trädstammarna till en bastu som han själv, Kristofer Ejnarsson och Jonas Angel brukar besöka. Frågan är om Sven-Anders Arvidsson genom sina åtgärder gjorde sig skyldig till egenmäktigt förfarande samt om Jan Widikson, Jonas Angel och Kristofer Ejnarsson har anstiftat eller främjat detta brott.

Den som uppsåtligen och olovligen rubbar någon annans besittning till en sak och därigenom vållar skada eller olägenhet för ägaren gör sig skyldig till egenmäktigt förfarande. Det framgår av 8 kap. 8 § brottsbalken.

Sven-Anders Arvidsson rubbade som nämnts kommunens besittning av träden och riset. Han vållade därigenom skada eller olägenhet för kommunen, eftersom kommunen fick mycket svårare att utreda och värdera sin skada till följd av den olovliga avverkningen. De objektiva rekvisiten för egenmäktigt förfarande är alltså uppfyllda.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Det är emellertid inte visat att Sven-Anders Arvidsson förstod att han olovligen rubbade kommunens besittning och att han därigenom vållade skada eller olägenhet för kommunen. Sven-Anders Arvidsson visste inte var tomtgränserna gick och trodde att detta var i sin ordning att göra eftersom uppdraget kom från Jonas Angel och Jan Widikson. Tingsrätten beaktar särskilt att det i den av Sven-Anders Arvidsson utställda fakturan den 13 september 2018, ställd till Slättåkra Trädgårdsanläggning AB, finns angivet ”skotning av ris på Widiks tomt”. Åtalet mot Sven-Anders Arvidsson avseende egenmäktigt förfarande ska därför ogillas.

2.4.12 Jan Widikson ska dömas för anstiftan av egenmäktigt förfarande

Det är utrett att den avverkade vegetationen på fastigheten Halmstad Tylösand 2:1 av Sven-Anders Arvidsson samlats ihop och forslats bort.

Det är klarlagt att Jan Widikson lämnade uppdraget till Slättåkra Trädgårdsanläggning AB som i sin tur anlidade Sven-Anders Arvidsson för att utföra uppdraget. Jan Widikson har informerats om och godkänt att skotningen utfördes av Sven-Anders Arvidsson. Tingsrätten har vidare funnit utrett att Sven-Anders Arvidsson rubbade kommunens besittning av de fällda träden och riset när han samlade ihop detta för att det skulle transporteras bort från fastigheten samt att han härigenom vållade skada eller olägenhet för kommunen, eftersom kommunen fick mycket svårare att utreda och värdera sin skada till följd av den olovliga avverkningen. De objektiva rekvisiten för brottet egenmäktigt förfarande har alltså varit uppfyllda. Tingsrätten har emellertid kommit fram till att Sven-Anders Arvidsson inte har agerat uppsåtligt, varför åtalet mot honom har ogillats.

Jan Widikson är åtalad för anstiftan av egenmäktigt förfarande. Detta förutsätter att en straffbelagd gärning har utförts, vilket tingsrätten alltså har kommit fram till

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

genom Sven-Anders Arvidssons åtgärder. Att gärningsmannen inte kan straffas, t.ex. på grund av bristande uppsåt, vilket tingsrätten också kommit fram till i detta fall, utesluter inte ansvar för någon annan medverkande. Det är tillräckligt att brottet rent objektivt sett har blivit förverkligat. Varje medverkande ska bedömas efter det uppsåt eller den oaktsamhet som ligger honom till last.

Med hänsyn till omständigheterna finner tingsrätten att Jan Widikson måste ha förstått att skotningen av träd och ris på kommunens fastighet olovligen rubbade kommunens besittning och att den vållade kommunen skada eller olägenhet. Jan Widikson ska därför dömas för att ha anstiftat egenmäktigt förfarande.

2.4.13 Jonas Angel ska dömas för medhjälp till egenmäktigt förfarande, men åtalet mot Kristofer Ejnarsson ska ogillas

Som framgår ovan av tingsrättens bedömning är det inte visat att Jonas Angel, Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson har handlat tillsammans och i samråd eller samförstånd med Jan Widikson när det gäller avverkningen av träd på kommunens fastighet. Annat är inte visat än att Jan Widikson vidtalat Kristofer Ejnarsson och Jonas Angel att samla ihop och forsla bort de fällda trädstammarna och riset på kommunens fastighet först efter att avverkningen hade genomförts.

Tingsrätten inleder med att konstatera att det inte presenterats utredning som ger stöd för att finna styrkt att Kristofer Ejnarsson förstod att skotningen av trädstammar och ris var olovlig eller att den vållade kommunen skada eller olägenhet. Han har inte heller gett Sven-Anders Arvidsson i uppdrag att skota ut den gjorda avverkningen. Åtalet mot honom för anstiftan av och eller medhjälp till egenmäktigt förfarande ska därför ogillas.

När det gäller Jonas Angel har framkommit att han från början förstod att uppdraget från Jan Widikson gick ut på att samla upp vegetation som avverkats utanför

Widiks börs AB:s tomt. Jonas Angel har uppgett att Jan Widikson uppgav för honom att detta var okej att göra och att han inte ifrågasatte det.

Jonas Angel är ägare av och ställföreträdare för Slättåkra Trädgårdsanläggning AB med ett femtontal anställda. Jonas Angel har berättat att han under många års tid har haft ett affärsmässigt samarbete med Jan Widikson och att hans bolag utfört många uppdrag åt denne och dennes bolag. Jonas Angel bör därför ha känt till de olovliga åtgärder i form av avverkning av vegetation som Jan Widikson tidigare låtit utföra på kommunens mark utanför sin bostadsfastighet på Älgvägen 25, vilka Jan Widikson lagförts för och för övrigt varit uppmärksammade i media. Mot denna bakgrund måste Jonas Angel i vart fall ha insett att det fanns en betydande risk för att skotningen utanför Widiks börs AB:s fastighet var otillåten. Han gjorde ingenting för att kontrollera saken när han åtog sig uppdraget och han kan inte i god tro ha förlitat sig på att Jan Widikson hade tillstånd att utföra denna typ av åtgärder på annans mark. Att Jonas Angel inte ifrågasatte Jan Widiksons uppgifter synes bero på att Jan Widikson och dennes bolag är en av Jonas Angels viktigaste kunder samt att deras mångåriga samarbete har varit mycket lönsamt för Jonas Angel och hans bolag. Att skotningen var olovlig utgjorde inte ett relevant skäl för Jonas Angel att avstå från att åta sig uppdraget. Mot denna bakgrund är det visat att Jonas Angel har varit likgiltig till det förhållandet att skotningen var olovlig och att den vållade skada eller olägenhet för kommunen. Jonas Angel har därmed främjat det egenmäktiga förfarandet. Tingsrätten finner därför att Jonas Angel ska dömas för medhjälp till egenmäktigt förfarande.

2.4.14 Jan Widikson ska betala 500 000 kronor i skadestånd till
Halmstads kommun

Halmstads kommun har yrkat skadestånd av Jan Widikson på grund av den olovliga och brottsliga avverkningen av träd på kommunens fastighet med belopp som bygger på återanskaffningskostnaden för att anskaffa likvärdiga träd. För det fall

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

återanskaffningskostnaden inte kan användas för beräkning av skadans storlek har kommunen yrkat skadestånd med belopp som tingsrätten finner skäligt utifrån en skälighetsuppskattning av skadan.

Jan Widikson döms nu för anstiftan av grov skadegörelse avseende den olovliga avverkningen av träd på kommunens fastighet och för anstiftan av egenmäktigt förfarande avseende bortforslingen av fällda träd och ris från kommunens fastighet. Han är därför skadeståndsskyldig mot kommunen.

Tingsrätten har funnit att återanskaffningskostnaden för likvärdiga träd inte kan användas som beräkningsmetod vid bedömningen av skadans storlek, eftersom likvärdiga träd inte är möjliga att anskaffa. I stället får en uppskattad värdeminskning av kommunens fastighet läggas till grund för bedömningen av skadeståndets storlek. Tingsrätten har vid en skälighetsuppskattning kommit fram till att den olovliga avverkningen orsakat en värdeminskning av kommunens fastighet med 500 000 kronor. Detta belopp ska Jan Widikson förpliktas att betala i skadestånd till Halmstads kommun jämte yrkad ränta.

2.4.15 Widiks börs AB ska såsom förverkat värde av den ekonomiska fördel som uppkommit betala 1 000 000 kronor

Enligt 36 kap. 1 § brottsbalken ska utbyte av ett brott i denna balk förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Har det till följd av ett brott som är begånget i utövningen av näringsverksamhet uppkommit ekonomiska fördelar för näringsidkaren ska värdet därav förklaras förverkat även när det inte följer av 1 § om förverkande inte är oskäligt. Det framgår av 36 kap. 4 § brottsbalken.

Åklagarna har yrkat att värdet av utbytet av brott enligt stämningsansökan hos Widiks börs AB ska förverkas med två miljoner kronor eller med det belopp som rätten finner skäligt. Som grund för yrkandet har åklagarna gjort gällande att värdet

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

på bolagets fastighet har stigit till följd av den brottsliga skogsavverkningen då fastighetens planerade och påbörjade bostadsbyggnader kommer att ha havsutsikt.

Widiks börs AB har motsatt sig åklagarnas yrkande och anført att havsutsikten från fastigheten inte har förändrats och att fastigheten inte har stigit i värde på grund av avverkningen på kommunens fastighet.

Av tingsrättens bedömning ovan framgår att Jan Widikson låtit avverka området på kommunens fastighet för att förbättra havsutsikten från bolagets fastighet och att denna också har förbättrats genom avverkningen. Före avverkningen fanns ingen havsutsikt från markplan men det gör det efter avverkningen. Av en mäklarbild från 2013 framgår att det fanns havsutsikt från en balkong på andra våningen i det nu rivna huset och den tidigare ägaren av fastigheten Patrik Hanell har vittnat om att det fanns havsutsikt från balkongen på det andra våningsplanet även efter 2013.

Utifrån vad som framkommit vid företagen syn på fastigheten bedömer tingsrätten - med beaktande av och efter jämförelse med i målet åberopade fotografier - att havsutsikten från det andra våningsplanet har förbättrats till följd av avverkningen på kommunens fastighet.

Frågan är om den förbättrade havsutsikten från bolagets fastighet har höjt fastighetens värde och Widiks börs AB i sin näringsverksamhet erhållit en ekonomisk fördel.

Åklagarna har åberopat ett värderingsutlåtande av civilingenjören Torgny Gunnarsson, auktoriserad fastighetsvärderare, som ger stöd för att så är fallet. Widiks börs AB har åberopat ett annat värderingsutlåtande av Jan Persson, auktoriserad småhusvärderare, som talar för att fastigheten inte har ökat i värde. Det sistnämnda utlåtandet bygger dock på bedömningen att utsikten från fastigheten inte

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

har påverkats i nämnvärd omfattning av avverkningen på kommunens fastighet, vilket inte är den bedömning som tingsrätten gör på grundval av utredningen i målet.

Av det värdeutlåtande som åklagarna åberopat framgår att avverkningen på kommunens fastighet har skapat viss havsutsikt från trädgård och första våningen på det planerade huset som inte fanns förut samt en förbättring av utsikten från en andra våning. Omgivningen har också blivit öppnare. Bedömningen är att avverkningen haft en positiv värdepåverkan om mellan två till tre miljoner kronor på bolagets fastighet. Det har förutsatts att den köpeskilling om 16,5 miljoner kronor som bolaget betalade motsvarade dess marknadsvärde vid köptillfället 2017 och att värdet 2017 efter utförd avverkning uppgick till mellan 18,5 och 19,5 miljoner kronor. Av utlåtandet framgår vidare att de befintliga byggnaderna på fastigheten var i så dåligt skick att dess andel av värdet var mycket marginellt, om ens något.

Av Torgny Gunnarssons värdeutlåtande framgår vidare att han vid sin värdering har gjort en prisjämförelse med en tomt som är till salu på Älgvägen 11 om ca 1 000 kvadratmeter med ett begärt pris om 8,5 miljoner kronor, vilken saknar havsutsikt, och en mindre del av bolagets fastighet Tylösand 2:88 på Älgvägen 19 om ca 1 000 kvadratmeter, som är möjlig av avstycka, med ett begärt pris om 12 miljoner kronor.

Widiks börs AB, som invänt mot detta, har anfört att fastigheten på Älgvägen 11 ägs av Jan Widikson och att han satte upp en till saluskyt utanför bolagets fastighet på Älgvägen 19 endast i syfte att driva upp intresset för fastigheten på Älgvägen 11 samt att det aldrig funnits någon avsikt att stycka av fastigheten Tylösand 2:88, varför prisjämförelsen inte är relevant. Det som tingsrätten kan konstatera är ändå att fastigheten på Älgvägen 11 saknar havsutsikt och att bolagets fastighet på

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Älgvägen 19 har havsutsikt samt att Jan Widikson själv och hans bolag uppenbarligen måste ha bedömt att havsutsikt från fastigheten motiverar ett högre marknadsvärde.

Åklagarna har vidare åberopat ett utdrag av bankens SBAB:s Mäklarbarometern varav framgår att utsikten är en av de mest prispåverkande faktorerna för en bostad samt att en stor majoritet av tillfrågade fastighetsmäklare anser att havsutsikt eller sjöglimt höjer värdet på en bostad. Av Mäklarbarometern framgår att SBAB har tillfrågat fastighetsmäklare hur mycket de tror att värdet på en bostad påverkas av havsutsikt eller sjöglimt och enligt svaren ökar värdet i genomsnitt med omkring 20 procent.

Mot bakgrund av det anförda finner tingsrätten att marknadsvärdet på bolagets fastighet har ökat till följd av avverkningen av träd på kommunens fastighet genom att avverkningen skapat havsutsikt från markplan på bolagets fastighet som inte fanns tidigare och även en förbättrad havsutsikt från det övre våningsplanet i det hus som är under uppförande. Hur mycket bolagets fastighet ökat i värde är naturligtvis svårbedömt och försiktighet är påkallad vid bedömningen. Med beaktande av både områdets och fastighetens exklusiva karaktär samt vad som framkommit om prisläget på fastigheter i området och potentiella köpare torde dock en nyskapad och förbättrad havsutsikt leda till ett märkbart högre marknadsvärde på fastigheten. Torgny Gunnarssons värdeutlåtande ger också stöd för att så är fallet. Denna värdeökning har dock inte realiserats, eftersom fastigheten inte blivit föremål för försäljning i tiden efter avverkningen.

Förverkande av utbyte av brott enligt 36 kap. 1 § brottsbalken kan ske genom sak- eller värdeförverkande. Eftersom värdeökningen i detta fall inte har realiserats är det svårt att tala om ett konkret utbyte av den brottsliga avverkningen. Det är vidare osäkert hur stor förtjänsten hade blivit vid en försäljning av fastigheten omedelbart

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

efter avverkningen av träd på kommunens fastighet. Tingsrätten finner därför att värdet av utbytet inte kan förverkas enligt 1 § i nämnda kap. Enligt 4 § i samma kap., som handlar om förverkande vid brott i näringsverksamhet, ska värdet av ekonomiska fördelar som uppkommit till följd av ett brott som är begånget i utövningen av näringsverksamhet förklaras förverkat även när det inte följer av 1 § om inte förverkande är oskäligt. Med ekonomisk fördel avses i denna bestämmelse den förbättrade ekonomiska ställning som näringsidkaren uppnår genom att ett brott begås i verksamheten. Fördelen utgörs av en uppskattad skillnad i förmögenhetsställning mellan den situation som uppkommit genom brottet och den som skulle ha rått, om brottet inte hade ägt rum. Om det är svårt att beräkna beloppet mera exakt kan värdet uppskattas till ett med hänsyn till omständigheterna skäligt belopp (se kommentaren till 36 kap. brottsbalken, JUNO Version su 16, Norstedts Juridik, 2020-05-06).

Frågan är om det brott som är aktuellt i detta fall är begånget i utövningen av Widiks börs AB:s näringsverksamhet. Åklagarna har påstått att så är fallet men Widiks börs AB har hävdats motsatsen.

Av bolagsinformation om Widiks börs AB framgår att bolaget ingår i en bolagskoncern med andra bolag. Koncernmoderbolaget är Widik Förvaltnings Aktiebolag. Widiks börs AB har som verksamhetsföremål att äga och förvalta fastigheter, bedriva handel med fastigheter, bilar, båtar och värdepapper samt därmed förenlig verksamhet. Jan Widikson är verklig huvudman samt ensam styrelseledamot och firmatecknare.

Det är som nämnts bolaget som äger och förvaltar fastigheten Tylösand 2:88. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att de åtgärder som Jan Widikson vidtagit beträffande fastigheten har en klar anknytning till den bedrivna verksamheten. Brotten har begåtts av Jan Widikson, som har anknytning till verksamheten. Brotten

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

är att anse som begångna i bolagets näringsverksamhet. Vad Jan Widikson uppgett om att det hus som uppförs på fastigheten är ämnat som privatbostad åt honom själv ändrar inte den bedömningen.

Den grova skadegörelse som Jan Widikson anstiftat har visserligen ägt rum utanför bolagets fastighet men genomförts i syfte att förbättra havsutsikten från bolagets fastighet, vilket också skett, med följd att fastighetens värde har ökat. Jan Widikson har även anstiftat ett egenmäktigt förfarande genom att anlita Slättåkra Trädgårdsanläggning AB att röja upp de avverkade träden och riset utanför bolagets fastighet. Utredningen visar att Jan Widiksons bolag har fakturerats och erlagt betalning för detta arbete. Skotningen av fällda träd och ris, som har samband med avverkningen, har således beställts, utförts och betalats av Jan Widiksons bolag. Åtgärderna är vidtagna i utövningen av bolagets näringsverksamhet. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att avverkningen och Jan Widiksons anstiftan av den grova skadegörelsen har begåtts i utövningen av bolagets näringsverksamhet. Vad Jan Widikson uppgett om att avverkningen utfördes som en gentjänst av en bekant till honom, vilket i sig kan ifrågasättas, ändrar inte den bedömningen.

Tingsrätten finner att Widiks börs AB har uppnått en ekonomisk fördel till följd av Jan Widiksons anstiftan av grov skadegörelse på kommunens fastighet, vilket brott har begåtts i utövningen av bolagets näringsverksamhet. Fördelen utgörs av den uppskattade skillnad i förmögenhetsställning mellan den situation som uppkommit genom brottet och den som skulle ha rått, om brottet inte hade ägt rum. Eftersom det är svårt att beräkna beloppet mera exakt kan värdet uppskattas till ett med hänsyn till omständigheterna skäligt belopp. En försiktig bedömning ger vid handen att värdeökningen på bolagets fastighet till följd av den olagliga avverkningen uppgår till i vart fall en miljon kronor.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Enligt 4 § andra stycket i nämnda kapitel gäller att förverkande inte får ske om det skulle vara oskäligt. Vid skälighetsprövningen ska särskilt beaktas om det finns anledning att anta att annan betalningsskyldighet som svarar mot de ekonomiska fördelarna av brottet kommer att åläggas näringsidkaren. En sådan betalningsskyldighet kan vara skadestånd. I detta fall riktas kommunens skadeståndstalan mot Jan Widikson personligen, eftersom det är han som förövat den brottsliga handling som ligger till grund för kommunens talan om skadestånd. Med hänsyn till omständigheterna kring brottet och omständigheterna i övrigt finner tingsrätten att det inte är oskäligt att förverka värdet av den ekonomiska fördel som uppkommit för Widiks börs AB.

Mot bakgrund av det anförda finner tingsrätten att en miljon kronor ska förklaras förverkat hos Widiks börs AB, vilket utgör den ekonomiska fördel som uppkommit för bolaget till följd av det brott som Jan Widikson begått i utövningen av bolagets näringsverksamhet.

2.4.16 Jan Widiksson döms till villkorlig dom i förening med 200
dagsböter á 1000 kronor

Jan Widikson förekommer inte i belastningsregistret. Av yttrande från frivården framgår att han lever under ordnade förhållanden och att det inte föreligger något övervakningsbehov avseende honom.

Jan Widikson döms för anstiftan av grov skadegörelse och anstiftan av egenmäktigt förfarande. Enligt 29 kap. 1 § brottsbalken ska straff, med beaktande av intresset av en enhetlig rättstillämpning, bestämmas inom ramen för den tillämpliga straffskalan efter brottets eller den samlade brottslighetens straffvärde. Tingsrätten bedömer att den samlade brottslighetens straffvärde i detta fall är fängelse 11 månader. Det har inte framkommit några förmildrande eller försvårande omständigheter som påverkar straffmätningen.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Vid val av påföljd ska rätten fästa särskilt avseende vid omständigheter som talar för en lindrigare påföljd än fängelse. Som skäl för fängelse får rätten, utöver brottslighetens straffvärde och art, beakta att den tilltalade tidigare gjort sig skyldig till brott. Det framgår av 30 kap. 4 § brottsbalken.

I detta fall talar varken brottslighetens straffvärde eller art för att påföljden ska bestämmas till fängelse och Jan Widikson har inte tidigare gjort sig skyldig till brott inom beaktansvärd tid. Det saknas särskild anledning att befara att Jan Widikson kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Påföljden kan därför bestämmas till villkorlig dom i förening med dagsböter, 200 stycken a 1 000 kronor.

2.4.17 Jonas Angel ska dömas till 100 dagsböter á 1 000 kronor
Jonas Angel är tidigare ostraffad. Av yttrande från frivården framgår att han lever under ordnade förhållanden och att det inte föreligger något övervakningsbehov avseende honom.

Jonas Angel döms för medhjälp till egenmäktigt förfarande. Tingsrätten bedömer att brottets straffvärde är 70 dagsböter. Påföljden bestäms därför till 100 dagsböter a 1 000 kronor.

2.4.18 Försvararna får begärd ersättning
Lars Kruse, Ellinor Nilsson Löfing, Pontus Lindgren och Göran Ruthberg har yrkat ersättning för sina uppdrag som offentlig försvarare.

Åklagarna har inte haft någon synpunkt på begärd ersättning.

Offentlig försvarare har rätt till skäligen ersättning av allmänna medel för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

uppdragets art och omfattning och med tillämpning av den timkostnadsnorm som regeringen bestämmer. Det framgår av 21 kap. 10 § rättegångsbalken.

Vid en allmän bedömning får uppdragen i detta fall betraktas som arbetskrävande. Målet har rört både bevisfrågor och rättsfrågor. Att försvararna lagt ned mycket arbete får därför anses påkallat. Målets omfattning och arvodenas storlek gör dock att det ställs höga krav på arbetsredogörelserna. Vid en samlad bedömning finner tingsrätten att den av varje försvarare uppgivna tidsåtgången är rimlig och att de därför ska tillerkännas begärd ersättning för arbete. Skäl att ifrågasätta begärd ersättning för tidsspillan och utlägg har inte framkommit.

Om den tilltalade döms för brottet i ett mål där åklagaren för talan, ska den tilltalade ersätta staten för det som betalats av allmänna medel i ersättning för försvarare. Det framgår av 31 kap. 1 § rättegångsbalken.

Med hänsyn till utgången i målet finner tingsrätten att Jan Widikson och Widiks börs AB ska återbetala försvararkostnaderna till staten.

När det gäller Jonas Angel konstaterar tingsrätten att han visserligen döms för brott i målet men att han i huvudsak frikänns för de brott som han åtalats för. Det var först under huvudförhandlingen i målet och genom åtalsjustering från åklagarna som Jonas Angel blev anklagad för medhjälp till egenmäktigt förfarande. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att Jonas Angel inte ska återbetala någon del av försvararkostnaden till staten.

När det gäller Sven-Anders Arvidsson och Kristofer Ejnarsson ska staten betala försvararkostnaderna, eftersom åtalet mot dem har ogillats.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

Jan Widikson har yrkat ersättning av staten och Halmstads kommun, solidariskt med varandra, för egna utredningskostnader. Vidare har Widiks börs AB har yrkat ersättning av staten för egna utredningskostnader.

Om den tilltalade frikänns i ett mål där åklagaren för talan kan rätten besluta att den tilltalade ska få ersättning av allmänna medel för bevisning under förundersökningen eller i rättegången, under förutsättning att kostnaderna skäligen varit motiverade för att den tilltalade skulle kunna ta tillvara sin rätt. Det framgår av 31 kap. 2 § rättegångsbalken. Den tilltalade kan i detta fall även ha rätt till ersättning för rättegångskostnader av en målsägande som biträtt åtalet eller fört talan om enskilt anspråk, men målsägandens kostnadsansvar är begränsat på sätt som framgår av 11 § fjärde stycket i samma kap. Målsägandens ersättningsskyldighet omfattar endast den särskilda kostnad som förorsakats genom målsägandens talan.

Jan Widikson har inte frikänts i målet och åklagarnas talan om värdeförverkande mot Widiks börs AB har bifallits till en del. Målsäganden har åberopat samma omständigheter och bevisning till grund för sin talan som åklagarna. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att Jan Widiksons och Widik börs AB:s yrkanden om ersättning för rättegångskostnader ska avslås.

2.4.19 Övrigt

Jan Widikson och Jonas Angel döms nu för brott som det i straffskalan ingår fängelse. De ska därför betala en avgift till brottsofferfonden.

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 1
Handläggare 8

DOM
2020-10-20

B 2076-19
B 908-19

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga (TR 01)

Överklagande ges in till tingsrätten senast den 10 november 2020 och ställs till
Hovrätten för Västra Sverige.

Pia Johansson

Joakim Hugoson

I avgörandet har deltagit lagmannen Pia Johansson, rådmannen Joakim Hugoson (referent) samt nämndemännen Dan Hagung, Else-Marie Bouvin, Per Pålsson och Jan Gottfriedsson. Rätten är enig.



Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.



Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se